

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő. Redaktor responsabil-Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc. Adminisztratív igazgató: Schwartz Endre. Proprietar-tulajdonos: Fraternitas S. A. de Editura. Registrul publicatilor periodice No. 43. Dos. 889. 1940. Tribunalul Cluj, Sectia III.

Szerda, április 3.
1940—5700. Weadar 24.
XXIII. évfolyam, 77. szám.

Taxa postala plattitá in num. No. 36523/1934 Szerkesztő és kiadóhely: Cluj, Str. Baron L. Pop 1A. Telefon: 18-60. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, évre 600, egészévre 1200 lej. Előre: Havonta 2, negyedévre 6, évre 12, egészévre 20 dollár. — Hirdetések díjazás szerint. — Az „UJ KELET” a transilvaniai és bányászati zsidóság egyetlen napilapja. Cikkeink utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A német Fehér Könyv

A háború óta megindított diplomáciai hadjáratok sorában a néhány nappal ezelőtt megjelent német Fehér Könyv kétségtelenül jelentős helyet foglalt el.

Nem látszik valószínűnek, hogy ez a hivatalos német kormány-kiadvány elérje azt a célt, amelynek érdekében kiadták, de az sem valószínű, hogy a kiadók messzeszerező célokat akartak vele elérni.

Kisérleti légkörben szánták az amerikai közvélemény ellentététől gomolygó egén, amelyeknek villámát, ha nem is fogják leteríteni Roosevelt elnököt és a nyugati hatalmakkal rokonszenvező elváratait, de arra mégis alkalmasok, hogy viharos légkört alaltassanak ki és mozgósítsák mindazokat az amerikai politikusokat és érdekesoportokat, amelyek Rooseveltnél megbuktatásának tüzenél szeretnék megszünteni pesenyéjüket.

A demokrácia amerikai sajtó és a demokrácia párt hivatalos hatalommal felruházott személyiségek máris kijelentették, hogy a német Fehér Könyvben felsorakoztatott bizonyítékok és adatok — hamisítványok.

Am eme határozott kijelentések ellenére is, számos olyan ellenzéki politikus és sajtóteremtő akad az Unióban, akik s amelyek érdekükkel és érdekeikkel kapcsolatos érzelmi beállítottságuknál fogva szívesebben hisznek a hamisítványoknak nyilvánított dokumentumoknak, mint azoknak a felelős államférfiaknak, akik bizonyára leghivatottabbak annak elbírálására, hogy a német Fehér Könyv dokumentumai hamisítványok-e, vagy sem?

Az a tény, hogy az amerikai politikusok, akik vizsgálóbizottság kiküldését javasolják s ezzel egyidejűleg az amerikai elszigetelés ismert receptjének elfogadását ajánlják: arra vall, hogy a berlini külügyminisztérium intőző jó pszichológusok s pontosan kiszámították a közvetített dokumentumok hatását.

A latin közmondás szerint nincs olyan képtelen rágalom, amelyből valamit el ne hinnének a naiv és tudatlan emberek, ha ezek a rágalomok megfelelő ésszerűséggel vannak felsorakoztatva és ezzel alkalmasokká válnak arra, hogy az ellentétben felsorakozó tömegek ritkán igazságos és tárgyilagos indulatait megmozgassák.

A berlini sajtó továbbra is azt állítja, hogy a Fehér Könyvben foglalt dokumentumok eredetiek és bizonyító erejűek.

A távolból természetesen nem tudjuk megítélni, hogy melyik félnek van igaza. De azt meg tudjuk állapítani, hogy bármiként álljon is a dolog: Berlin máris elérte azt a célt, aminek érdekében a Fehér Könyvet kiadta, mert sikerült két tábora osztania az amerikai közvéleményt s újra időszerevé tenni azt a kérdést, ami egy idő óta már nyugvóponttra jutott az Egyesült Államokban: a semlegesítés, illetőleg a bennmaradvatkozás kérdését.

A legnagyobb és legelőkelőbb amerikai lapok egyöntetű állásfoglalásából arra lehet következtetni, hogy Amerikában a közvélemény többsége a hivatalos álláspontot teszi magáévá, vagyis hamisítványoknak tekint a német Fehér Könyvben felsorakoztatott dokumentumokat. Ez azonban távolról sem jelenti azt, hogy az ügy el van intézve. Rooseveltnak és táborának valószínűleg hosszú küzdelmet kell folytatniuk ellenfeleikkel, akik a német Fehér Könyv megjelenését kitűnő alkalomnak látják arra, hogy az amerikai külpolitikát egyideig a szigorú tartózkodás álláspontjára kényszerítsék. S ez olyan tény, ami Berlin számára kétségkívül elégtételt jelent, mert napjainkban nem az igazság győzelme a fontos, hanem az, hogy a látszatok megfelelő felsorakoztatásával az ellenfelek olyan zavart keltessenek, amelyek pillanatnyilag előnyök számukra.

Frossard Londonba érkezett

London, április 2. (Rador.) Frossard francia információs miniszter hétfőn délután Londonba érkezett, ahol az angol tájékoztató miniszter fogadta.

A washingtoni lengyel nagykövet hamisítványoknak nyilvánította a német Fehér Könyvben közlőket

Az amerikai szenátus vizsgálóbizottságot küld ki a német Fehér Könyvben közlő okmányok valódiságának tisztázására

Párizs, április 2. (Rador.) A PAT lengyel távirati iroda jelenti: A német külügyminisztérium által minap közlött Fehér Könyvvel kapcsolatban, amely állítólag a németek által Varsóban talált okmányokat tartalmaz — lengyel körökben határozottan kijelentik, hogy azoknak felületes áttekintése is elegendő mindenki meggyőzésére, hogy hamisítványokról van szó.

Egyébként a washingtoni lengyel nagykövet hivatalos nyilatkozatot tett közre, amelyekben hamisnak nyilvánítja a Fehér Könyv szerzői által neki tulajdonított állítólagos jelentéseket.

Washington, április 2. (Rador.) A szenátusban Hull kereskedelmi politikájának megvitatása során szóba került a német Fehér Könyv. Reynolds demokrata képviselő Bullitt párizsi nagykövet és Welles államtitkár kihallgatását kérte a Fehér Könyvben említett okiratok valódiságáról és a nyugateurópai fővárosokban lefolyt tanácskozásokról. Reynolds azt is kérte, hogy az amerikai diplomácia tevékenysége ne legyen titkosabbé és hogy a szenátus vizsgálatot vezethessen be a szóbanforgó okmányok valódiságának kérdésében. Ismeretes, hogy Reynolds az amerikai elszigetelődés politikájának híve, annak idején ellenezte volt a fegyverszállítási tilalom felülgésztesét is.

Washington, április 2. (Rador.) Fish republikánus képviselő öt képviselőből álló bizottság kiküldését kérte a német Fehér Könyvben foglaltak valódiságának megállapítására. A kongresszus körében nem tartják valószínűnek, hogy Fish indítványát elfogadják. Emlékeztetnek arra, hogy Fish Lengyelország megszállásának küszöbén látogatást tett Berlinben és azután békétárgyalások eszméjét vetette fel.

Newyork, április 2. (Rador.) A Daily News a német Fehér Könyvvel foglalkozva megállapítja, hogy a jelentések annyira primitív lengyel nyelven vannak megfogalmazva, hogy nem eredhetnek nagykövettől. A német fordítók olyan lengyel szavakat gyártottak, amiket egyetlen szótár sem igazol.

A Giornale d'Italia válasza a New York Times cikkére:

Olaszország megtámadása sulyos kockázat volna a szövetségesek részéről

Tíz tartalékos tengerészeti korosztályt hivtak fegyverbe Olaszországban

Róma, április 2. (Rador.) Stefani: A Giornale d'Italia kiemeli a New York Timesnek azt a cikket, mely szerint Olaszország nincs abban a helyzetben, hogy kedvezőtlen pénzügyi viszonyai és hadászati helyzete miatt jelenleg a háborúba beavatkozassék. Ez a megállapítás fenyegetést jelent-e Olaszország felé? — kérdezi a lap. Bárhogy is álljon az eset, — írja az olasz lap — merész feltételezést jelent. A háború nem lehet megnyerni, csak pénzügyi alapon, sokkal inkább emberekre, fegyverekre és belső meggyőződésre van szükség. A háború nem egyszerű üzet. A jelenlegi európai háború első hét hónapja éppen olyan bizonyossággal szolgál. Másfelől azok az állítások, hogy Olaszországnak sok sebezhető pontja van, nem felelnek meg a valóságnak. Az o'asz buvárnaszádok és repülőgépek rendkívül sulyos akadályt jelentenek az angol és francia hajórajok és az angol és francia partvidékek számára háború esetén, amelyek sohasem látott borzalmas támadásnak lennének így célpontjai. A lap végül megjegyzi, hogy ami a szárazföldi hadsereget illeti, a New York Times elfelejtette megjelölni, hogy a szövetségesek — amennyiben megkísérelnék vigyázatlanul támadást intézni az olasz mezők ellen — kellemtelen meglepetésben részesülhetnének. A Giornale d'Italia azzal zárja

cikkét, hogy ha a helyzet tisztázódását akarják, akkor ne csak papíron tájékozódjanak, hanem csinálják meg az érdekeltek alaposan a számvetéseiket, mielőtt valamit tennének.

Róma, április 2. (Rador.) Havas: Hétfőn tíz tartalékos tengerész korosztályt hivtak fegyverbe, „kiképzősök kiegészítése érdekében”. Egyidejűleg az összes motoros halászhajók utasítást kaptak, hogy késedelem nélkül térjenek vissza kikötőikbe.

Tokió, április 2. (Rador.) A Hochi Shim bun című lap írja, hogy német-olasz-orosz hármass szövetség létrejötte esetében a szovjetek azonnal erőteljesebb távolkeleti politikába kezdenének, mert európai biztonságuk fedezve volna. Ilyen szövetség tehát a Japán-ellenes orosz magatartás fokozódásában nyilvánulna meg — fejezi be a lap.

Háromezres svéd önkéntes Finnországban marad

Stockholm, április 2. (Rador.) A Finnországban harcoló kilencezer svéd önkéntes közül háromezres az országban való maradásának engedélyezését kérte.

Stockholmi modern képeslap

Volt idő, amikor általános kedveltségnek örvendtek azok a képes lapok, amelyek hátukat türelmesen felosztva, egész sereg látnivalóval szolgáltak. A fényképezési és egyéb technikai fejlődés elsöpörte e naiv ábrázolásokat, s ma már csak kisvárosokban találunk, eldugott papírkereskedésekben levelezőlapot, amelyen szépen megfér egymás mellett a község-háza és a szövetkezeti nagykocsmá, a főter, meg valami szobor és a helybeli takarékpénztár. Kétségtelen, hogy kivitelezésük szerényebb, mint divatos ellenfeleiké, de afölött nem lehet vitatkozni, hogy a célnak jobban megfelelnek. Mert mit lát a nyájas szemlélő a művészé vált fotográfus felvételein? Rendszerint egy sötét kapualjat, amelyből a mester a kapu előtt álló kut főalakján át a szóbanforgó tertsó sarkán zorduló oroszlant célozza meg. A nyájas szemlélő, noha tulajdonképpen tudja, hogy egy város nem áll csupán kapualjból, tritonokból és mord oroszlanokból, lassankint maga is ilyesmit képzel és sóhajtvá teszi le a képet, hogy „hej hiába...”

Szóval igaza van Oscar Wilde-nek, aki azt mondja: a művészet formálja a természetet, mert lám, én is ilyen stockholmi levelezőlapot küldök haza, ferdén megcélzott kis eseteket, amelyekből a nyájas olvasó fogalmat alkothat magának: milyen élet van erre felé.

Svédország nem azért a gyufa hazája, hogy ne legyen minden helyiség asztalán gyufa. Van is. Mindig tele skatulya és rendszerint a helyiség reklámjával ellátva. Mivel mifelelk a gyufát zsebretneni még akkor is szokás, sőt virtus, ha nem reklámgyufa, kisdud társaságunk zsebeiben néha 5—6 doboz is zörög. Mikor egyszer vennem kellett, sokat sopánkodtam. Fölös pénzkidobás — véltem, míg a trafikos eltette a 3 fillért. Ezentul óvatossabbá váltam és ma már nekem sincs zsebem, amelyben gyufa ne zörögne. Csakhogy: tegnap egy igen előkelő helyen üldögéltem és elnéztem egy svéd urat és nejét, akik széles jókedvtükben, azaz halálos csendben rettentő ivást műveltek. Mikor kimulatták magukat s az ur fizetett, felálltak és megindultak kifelé. A hölgy elől, az ur mögötte. De lime az ur visszafordult az asztalhoz és felkapta a gyufát. (Ahá, viszi a gyufát! Az ám!) Aztán ismét megindult, de nem kifelé, hanem át a csaknem tíz méter széles termen oda, ahol egy pincér állt. Kezében a gyufával magyarulni kezdett s bár nem hallottam mit, sejtettem. Mert a pincér intett a fejével s a gyufa eltűnt az ur zsebében. Az én zsebémben viszont szégyenkezve mozdult meg a gyűjtemény, mintha mondaná: vigyázzunk, emberek!

Szobalányom rendkívül kedves teremtés, de csak svédül ért. Eleinte szótárral próbálkoztam, de hiba lehetett a kiejtés körül, mert csupán a fejét rázta. Azóta csak mosolygok ha jön és rám se hederítve, elveszi előlem a hamutartót, kinyitja az ablakot, egyszóval: takarít, Mit tehetnék? Elmegyek.

Érintkezésünk mindenesetre egyoldalú és kellemes: ő azt csinálja, amit akar én meg, nem tudván beszélni vele, türom. A napokban azonban, hűléssel küzködve, ágyban reggeliztem. Halk kopogás után bejött és egy vastag svéd ujságot nyújtott felém.

— Tack, — mondtam az ismert svéd

Cluj, apr. 2. ökölvívó bajnokságban Transilvániai hallat magy. más csengés. noka Román. arról is hírd. den meccsét végig. Így VIII. Edwa. nézte végig. jára varrt M. az ausztrál. az ausztrál. Most emk. zsufolt életé. resti zsidó g. polnába. s. Nem taga. alakja, sebh. padt orra, n. zálással ker. pályára szá. nőtt fel, itt. nagyanyja. szülei helye. tott fiut.

Mofl azon. anyal intel. hozmeccsek. Szélesen. kor i érdem. et a gyermek. kacagásba. hangulata. mintha mos. ugrálnak a. felet öklöz.

A nagym. tulságosan. nemokára. nyenesen. utóbb Milán.

Itt azonb. leforgása al. hívják. Rö. zog Párisb. ben. Villágr. lakik és g. remekbesz. landát, Belg. vált ökle a. Hamarosa. nőtt örösi. Spakov igy. Mofl. Min.

— Mi. nyomása? Nem gond. és a levegő. — Sohse. negyedét. K. am London. másikat saj. ben, az ang. — Az öri. zsidókkal. Nem olyanok. Lik az angol. hogy a reng. zamatos jid. — Usd, vá. — London. hogy: „The j. öklü zsidó. — Egy na. rába tessz. zsidó vagyok.

Editor
könyv
(Mircea V.)
Th. Herzl:
Th. Herzl:
A. Boin: M.
I. Ludo: G.
Salom Asch.
Moscovi.
B. Iosif: A.
O. Ripsler:
Zalevinsky:
A kiadó ut.
Ed.
Buc.

A Zsidó Távirati Iroda jelenti:

Anglia

HANY PALESTINAI ZSIDÓ ÉS ARAB JELENTKEZETT TENGERENTULI KATONAI SZOLGALATRA? Londoni jelentések szerint Sir Alfred Knox az alsóházban kérdést intézett Malcolm Macdonald gyarmatiügyi miniszterhez, hány palesztinai zsidó és arab jelentkezett tengerentuli katonai szolgálatra a háboru kezdete óta? A miniszter válaszában kijelentette, hogy a kért idő óta 1709 zsidó és 392 arab lajstromoztatta magát. E számok felölelik a már Franciaországban állomásozó katonai segéd-pionir csapatot, amely áll 742 zsidóból és 306 arabból. A miniszter hozzátette: Senki nem tagadhatja a zsidók lojalitását Anglián szemben. Mi ezt a készséget nagyrabecsüljük és hálásan vesszük tudomásul a palesztinai zsidó és arab közösség segítségét.

ZSIDÓ MENEKÜLTEK ELHELYEZÉSE ANGLIÁBAN. A londoni Daily Mail című újabb interjúja közli a menekültek elhelyezésére alakult bizottság elnökével, A. S. Comins Carr királyi tanácsossal, aki a következőket jelentette ki: A bizottság fölkérte a menekülteket, hogy működjenek közre az angol export fokozása körül, ami Anglia számára néhány millió font sterling hasznot jelenthet. A kormány helyesli a bizottságnak ezt a tervét. Ma Angliában valószínűleg 75 százaléka él ama férfiaknak, akik Csehszlovákia, Ausztria és Németország vezető exportőrjei voltak. A náciuk elkobozták gyáraikat és üzemeiket és távozásra kényszerítették őket. Nem tudták azonban megfosztani őket képességüktől és gazdasági kapcsolataiktól, amelyeket az egész világon fenntartottak. Ezek a férfiak nemcsak, hogy új iparok létesítésére képesek Angliában, nemcsak hogy munkalehetőségeket tudnak szerezni munkanélkülieknek, hanem az angolok érdekében újra meg tudják találni más országok kereskedőivel való összeköttetést, akik azután tőlünk vásárolják majd a szükséges árut.

MEGHALT SCRUTATOR, A NAGY PUBLICISTA, A ZSIDÓK BARÁTJA. A napokban meghalt hatvanhét éves korában Herbert Sidepoham neves publicista, aki Scrutator néven írt a Sunday Timesben, a Daily Telegraph-ben és a Daily Sketch-ben. Scrutator mindig is meleg érdeklődéssel viseltetett a palesztinai ujjáépítés iránt és a zsidó problémákat mindig tárgyilagos megvilágításban ismertette az olvasóval. Nagy része volt abban, hogy Anglia yette át annak idején a Palesztina-mandátumot. 1918-ban megjelent könyve: England and Palestine, ugyszintén tavaly megjelent hasonlótárgyú másik műve nagy feltűnést keltett. Tavalyi könyvében (Great Britain and Palestine) felszólította a brit kormányt, hogy a zsidóknak adott ígéretét maradék nélkül tartsa be, minthogy erre az angol nép becsülete is kötelez. Scrutator állandóan palesztinai zsidó állam létesítését követelte.

Amerika

A LUBAVICSI CADDIK NEWYORKBA ERKEZETT. Mint ismeretes, a német okkupáció után Schneuron, a híres lubavicsei rebbe nyomtalanul eltűnt. Nem tudták, hová távozott. Sokan azt hitték, hogy átmenekült az oroszok által elfoglalt részekbe, míg most híre jött annak, hogy a rebbe Newyorkba

érkezett, ahol az ortodox zsidók nagy szeretettel fogadták.

VLADIMIR JABOTINSZKI A ZSIDÓ BEKEZÉLOKRŐL. Newyorkból jelentik: A néhány nappal ezelőtt Londonból Newyorkba érkezett Vladimir Jabotinszki beszédet tartott egy meetingen, amelyen követelte zsidó hadsereg felállítását, amely a szövetségesek frontjain harcoljon. A zsidóság feladata, — mondotta Jabotinszki, — hogy követeljük a szövetségesektől a következő programpon- tok felvételét: 1. A nemzeti kisebbségek egyenjogúsítása az egész világon. 2. Nemzetközi konvenció az antiszemitizmus ellen. 3. Zsidó állam Palesztinában, Max Nordau tervvel alapján és tömeges zsidó bevándorlás az országba.

Palesztina

SZÁMÚZOTT ARAB VEZER VISSZATÉRÉSE PALESTINÁBA. Jeruzsálemi jelentések szerint a fő kormányzó megengedte, hogy Rashid Effendi el Haj Ibrahi, az Arab Bank igazgatója Haifában, akit a Seychelles szigetekre száműztek, visszatérjen Palesztinába. Az egykori bankigazgató kötelezvényt írt alá, hogy a jövőben nem fog politikával foglalkozni.

A JUGENDALLIJA STATISZTIKÁJA. Palesztinai jelentések szerint a Jugendallija eddigi munkája a következőképpen alakult: 1933. február 19-től kezdve egészen 1940. március 31-ig, 6270 fiut és leányt vándoroltattak be e közzület útján Palesztina földjére. E szám felöleli azt a 847 fiut és leányt, akik a statisztika összeállítás idején fel voltak készülve a bevándorlásra. Az 5423 fiu és leány közül, akik 1933. február 19-től 1940. január végéig Palesztinába érkeztek, 3691-en még kiképzési korban vannak, míg 1732 már befejezte tanulmányait. A háboru kitörése óta Palesztinába 847 allija-gyermekek hoztak. Az iskolázott gyermekek közül 450 Angliában, 260 Dániában, 100 Litvániában, 100 Svédországban és 35 Hollandiában iskolázott. A 450 Angliában kiképzett menekült gyermek hat különböző iskolában nyert elhelyezést.

MEGGYILKOLTAK KÉT PALESTINAI AKABA MELLETT. Jeruzsálemből jelentik: A közmunkákhoz beosztott tisztviselők körülbelül husz kilométerre Akaba kikötő várostól, halva találták a Kfar Sabából származó Arje Szadovszki zsidót és a jaffai származású Issa el Khalilit. A hatóságok megállapították, hogy lesből lötték le őket. Mindketten alkalmazottai voltak egy tel-avivi halke- reskedelmi vállalatnak. Szadovszki 37 éves volt, két gyermek apja. Az 1921-es zavargá- soknál Petach Tikva védelmében meg is se- besült.

ÚJ BEVÁNDORLÓK HAIFABAN. Haifából jelentik: Beiruthban egy 84 palesztinai bevándorlót hozó hajó kötött ki a napokban. Ezek között 23 menekült gyermek, 20 felnőtt, akik átmenetileg Angliában menedékjogot élveztek. A többi 40 palesztinai, akik a németek által megszállott lengyel területekről hosszú vízontagságok után haza- érkeztek. A bevándorlókat a Jewish Agency megbízottai kísérték át a szir-palesztinai ha- tárról és autón hozták őket Haifába.

A PALESTINAI LAKOSSÁG STATISZ- TLKÁJA. Jeruzsálemből jelentik: A napokban tették közzé a palesztinai kormány statisztikai hivatalának márciusi közlését. Esze- rint 1939-ben Palesztinába 16.406 bevándorló érkezett, közöttük turisták, akiket később mint bevándorlókat lajstromoztak. 13.600 be- vándorló Németországból, Ausztriából, Cseh- szlovákiából és Lengyelországból származik. 1938-ban a bevándorlók száma 12.868 volt. Egyharmada az 1939-ben bevándoroltaknak, vagyis 5813, a „kapitalisták kategóriájába” tartozott, akik legalább ezer font vagyonnal rendelkeznek. 1938-ban a kapitalista be- vándorlók száma 3475 volt. A munkás certifiká- tok arányában 2960 bevándorló jött az or- szágba, szemben az 1938-as bevándorlással, amikor ebből a kategóriából 4235-en jöttek. Mint palesztinai lakosok hozzátartozói 3416- on vándoroltak be, szemben az 1938-as ér- kezetekkel, akiknek száma 2565 volt. Mint turisták 1939-ben 8384-en léptek Palesztina földjére, szemben az előző évben érkezett 10.919 turistával.

1939-ben 21.021 zsidó nyert állampolgársá- got; ennek fele lengyel állampolgár volt, 6311-en Németországból, Ausztriából és Cseh- szlovákiából származnak. 1938-ban 17.988 zsidót honosítottak.

1939. novemberében 5005 születést anya- könyvelték (1938. novemberében 3800-at). A halottak száma ezen idő alatt 1910 volt,

szemben 1938. novemberével, amikor 1318-an haltak meg.

Az 1939-ben lajstromozott új vállalatok részvénytőkéje 534.657 font sterling volt, szemben az 1938. év 2.045.261 font-sterling- gel. 1939-ben regisztrált új jelzők össze- ge 2.045.610 volt, míg 1938-ban 3.752.762 font-sterling.

Németország

Hágából érkező jelentések szerint a német hatóságok az utóbbi hetekben azon dolgoz- nak, hogy eltávolítsák a zsidókat a Siegfried- vonal mögöttes országgrészeiből. A kölni és a város területéhez tartozó zsidókat felszólítot- ták, hogy jelentkezzenek a rendőrségen, ahol azt javasolták nekik, hogy igyekezzenek csa- ládjaikkal együtt Észak-Németországba költözni. Ha önszántukból ezt nem tennék, ak- kor kiteleptik őket a lublini rezervátba. El- utazásuk alkalmával 320 fontnál nehezebb csomagot nem vihetnek magukkal. Az elköt- tözö családok minden butorukat és fölösleges holmijukat árja szomszédaiaknak ajándékoz- zák el, akikkel jóbarátságban éltek.

A Jüdisches Nachrichten Blatt című egyet- len Németországban megjelenő zsidó hivata- los újság közlése szerint az utóbbi hetekben a zsidó halottak száma feltűnő módon emel- kedett. 25 százaléka a halottaknak öngyilkos volt.

A LUBLINI REZERVATUM ÚJ KÖZ- IGAZGATÁSI VEZETŐJE. A krakkói német fő kormányzóság lapja, a Krakauer Zeitung közli, hogy a kormány Globocnik SS-vezetőt bízta meg Lublin tartományban a zsidó átré- tegezés irányításával. Globocnik azelőtt Bécsben kerületi főnök volt és ebben a min- ségében a zsidók elleni kiméltetlen eljárásról volt ismeretes. A külföldi sajtó tudósítói an- nak idején megírták, hogy Globocnik a zsidó- vagyonok likvidálásánál meggazdagodott és emiatt le is tartóztatták. A hirt nem cáfol- ták meg. Azóta Globocniknak, ugy látszik, megkegyelmeztek és kinevezték az új lublini állásba.

Lettország

LETTORSZÁG CIONISTÁI A PALESTI- NAI FÖLDVÁSÁRLÁSI TILALOM ELLEN. Rigából jelentik: A napokban tartották meg a lettországi zsidóság Pro Palestina-gyűlését, amelyen kétszáz delegátus vett részt. Hatá- rozati javaslatot fogadtak el, amelyben a leghatározottabban tiltakoznak a palesztinai földvásárlási tilalom ellen és annak a remé- nyüknek adnak kifejezést, hogy Anglia meg fogja segíteni a zsidókat abban, hogy felépít- sék nemzeti otthonukat. A határozat szöve- gét átadták a rigai angol követnek. A kon- ferencia üdvözlő táviratot küldött a Jewish Agency elnökének, Chaim Weizmannnak.

— Nagy flottamenőver Amerikában. New- yorkból jelentik: Százharom amerikai hadi- hajó vesz részt a május 15-ig tartó nagy had- gyakorlatokon, melyek hétfőn indulnak meg. A flottamenővereket Richardson tengerenag- vezeti a Pennsylvania páncélos fedélzetéről, ahol jelen lesz a haditengerészeti miniszter is. 43.000 ember, 500 repülőgép, 11 páncélos, 12 nehéz cirkáló, három repülőgépanyahajó és 65 tengeraltjáró vesz részt a hadgyakor- laton.

— Belgium kétmillió frankot küldött Finn- országnak. Genfből jelentik: Spaak belga kül- ügyminiszter közölte a Népszövetség titkári hivatalával, hogy a belga kormány a belga Vörös Kereszt útján kétmillió frankot utalt át a finn Vörös Kereszt számára.

Megjelent

dr SZABÓ ÖDÖN

L'SON HÁKÓDES

héber nyelvkönyv.

Teljesen új módszer a héber beszéd, Erec Jisrael nyelvének megtanulására. A „L'son hákódes” héber nyelvkönyv segít- ségével rövid idő alatt könnyen megtanul héberül beszélni, megérti a nyelv szabá- lyait és szemlélet és egy utazás elbeszélé- séinek keretében bejárja és megismeri Palesztinát.

Ára 120 lej

A pénz előzetes beküldése után portómen- tesen szállítja: Uj Kelet kiadóhivatala, Oradea, Str. Millerand 4.

szóval és letettem, azaz le akartam tenni, amire ő elégedetlenül rázta a fejét. Arra felnyitottam és nézegetni kezdtem. Eléged- tetten mosolygott és kiment. Kedvessé- gen tűnődve egyszer csak ijedten kaptam észbe: Szent Isten, ez, látva, hogy fok- szem, ki akarja használni az időt és azt akarja, hogy tanuljak meg svédül! És noha még ágyban akartam maradni, ki- ugrottam és elmentem. Kiteinek tőle, hogy este bejön és kikérdez!

Itt láttam először, hogy a pincér, mikor kihozza a szörnyű drága bort (Stock- holmban nincs kisfröccs, meg pengős ka- dar) és kihúzza a dugót, mindenekelett magának tölt ki jó felpoharra. Megkös- tolja, megcsámcsogja, lehajtja. Aztán elé- gedetten rázva a fejét, tölt a vendégnek is. Kedves szokás, de nyugodt embereknek való.

Svédországban a telefon nemzeti büsz- keség, valóságos szentség. Arányosítva a világ legtöbb telefonelőfizetője itt van. Nem is ember, akinek nincs. Viszont nem is kerül semmibe. Szállodámban telefont nem számítanak, de nem számítanak sem- miféle nyilvános helyen sem. Az ide nyolc óra gyorsvonatjárásnyira eső Malmóval éjszaka 70 óre egy beszélgetés, nappal egy korona tíz. A csaknem 24 óra járásnyira eső Haparandával ugyanígy.

Telefonüzenetet nem átadni, rosszul képesolni, vagy más ilyesmi — szentség- törés. A multkor vacsorára voltam hiva- talos (este hatkor), s megkértem a kis- asszonyt: ha keresnének Pestről, kapcsol- ja a vendéglátó gazda számára. Rendben van. Igen, de Pest megkésétt, s mire je- lentkezett, én azt vélve, hogy hívás nincs, elmentem a társasággal egy tánchelyiség- be. A svéd kisasszony hiába próbálkozott az adott számon, felhívta hát a szállodá- mat. Persze, hiába. Más központ, mégha olyan pontos is, itt abba hagyja. Nem úgy a stockholmi. Visszahívta a vendéglátót és kiugrasztva meleg ágyából a cselédet, megkérdezte tőle, hol lehetünk. A gazdái szokásával ismerős szobalány erre bemon- dott két helyiséget, mire a központ an- gyalja nekiállt megkeresni Stockholmban. Meg is talált, beszéltem is.

Óva intek mindenkit, aki Svédországba jön és itt netalán méregbe gurul, hogy valakit pofonvágjon. Inkább csekket ha- misítson, ha már mindenáron fel akar tűn- ni. Mert így a kriminálpszichológiára ke- rül, majd, rendszerint, mint bolond, sza- natóriumba. A pofonért azonban itt nem 10—20 korona büntetés jár, hanem börtön. Félév, egy év. Egy urat pedig, aki bar- rátyával az országok összeveszve utób- bit felképezte, csak azért nem itéltek el utonállásért egy 18-ik században érvény- ben lévő törvény alapján, mert barátja megesküdött, hogy egy ujjal sem bántot- ta. Lopni sem ajánlatos, mert a törvény nem tesz különbséget a lopott tárgy érte- ke szerint, sőt fokozatos büntetést szab ki. Jogászörökben közsímsert egy öreg ember, aki összesen 50 korona értékű lo- pásért 22 évi fegyházra ítélt. Tanulság: az önmérséklet és becsületesség nem mindig a vérmérséklet függvénye.

Lovass János.

A hadsereg felszerelése érdekében

A hadseregnek sok pénzre van szüksége. Jegyezettek tehát hadsereg- felszerelési pénztárjegyeket (bonókat), amelyek minden nap a hivatalos órák alatt a nagybankoknál, valamint a pénzügyigazgatóságnál jegyezhetők, ahol az ehhez szükséges irlapok (blanketták) is kaphatók.

Ezek a kötvények a legkedvezőbb feltételű állampapírok, mivel 4.5 szá- zalékkal kamatoznak. Jegyezhető három, vagy öt éves lejáratu bon, ahogyan a jegyzőfél akarja. Hat hónap múlva az állam a jegyzett összeg egyötödét (husz százalékat) visszafizeti, míg a három, vagy öt éves határidő lejárta után az egész összeget.

Hat hónap múlva az esedékes 20 százalékos részlettel és a szelvény ösz- segevel adó fizethető az államnak, tartománynak, vagy a községnek.

Akinek a lejárat előtt pénzre van szüksége, a Banca Nationalától a név- érték 70 százaléka megfelelő lombardkölcsonnt kaphat bonjaira, ugyan- ilyen kamat mellett.

Minden román állampolgár, aki az ország érdekét szíven viseli, köteles pénzével elősegíteni a hadsereg felszerelését.

Cluj megye prefektusa
MANOLE ENESCU ezredes

„The jewish punching machine“

Moti Spakov, Románia volt ökölvívó bajnoka élményeiről mesél. Mogen David jelvényrel Európa metropolisáiban

Csaj, április 2. Moti Spakov, Románia volt ökölvívóbajnoka, miután körülvívta szinte az egész földgömböt, néhány napra kikötött Transilvânia fővárosában. Egy ideje keveset hallat magáról, de a neve még most is patinás csengésű. Közel egy évtizedig volt bajnoka Romániának. Veszedelmes ökle mellett arról is híres volt, hogy a zsidó bajnok minden meccsét Mogen David jelvényrel küzdötte végig. Így állott ki a londoni ringben is, ahol VIII. Edward, még welsi herceg korában nézte végig a zsidó bajnokot. Spakov nadrágjára varrt Mogen David jelvényrel verte meg az ausztráliai Jack O'Maley.

Most emlékeiről mesél. Élményekben tulszuroft életét beszéli el. Hogy jutott el a bucaresti zsidó gyerek Európa valamennyi metropolisába, s a tengeren túlra is?

Nem tagadhatja le foglalkozását. Robusztus alakja, sebhelyes csontos ökle és enyhén horpadt orra, messziről elárulja, hogy nem filozófálással keresi a kenyerét. Őt sem erre a pályára szánták. Valahol Bucuresti szívében nőtt fel, itt tette első szarnypróbálkozásait, nagyanyja legnagyobb kétségbesésére, aki szüllei helyett nevelte a fiatalon árvaságra jutott fiút.

Egy karrier elindul

Moti azonban nem sokat tördődött a nagyanyai intelmekkel. Titokban ott olázkodott a bokmeccsek környékén.

Szélesen gesztikulálva mondja el gyermekkori élményeit. Arcáról pillanatra sem tűnik el a gyermekes, naiv mosoly, amely sokszor kacagásba csap át, ha egy-egy emléke vidám hangulatba hozza. Gesztikulálásai olyanok, mintha most is meccset vívna. Előre-hátra ugrálnak a vállai és kezeivel láthatatlan ellenfelet öklöz.

A nagymama erélyessége nem mutatkozott túlságosan eredményesnek, mert Moti már nem sokára is kiáll a porondra és olyan eredményesen püföli ellenfelét, hogy kevésbé utóbb Milánóba viszik.

Itt azonban nem áll meg. Alig néhány év leforgása alatt egyik metropolisból a másikba húzza. Rövid néhány év alatt otthonosan mozog Párizsban, Londonban, Berlinben és Bécsben. Világrá lett belőle. Elsőrangú hotelekben lakik és gigászi alakjára a legjobb szabók remekbeszabott ruhái feszülnek. Bejárja Hollandiát, Belgiumot, Spanyolországot és híressé vált ökle a tengeren túlra is elviszi.

Hamarosan kiköt Dél-Amerikában. Mindegyik óriási tömegek hurriáznak az öklének. Spakov így lett néhány év alatt a földgömb Motija. Mindenütt csak becenevén emlegetik.

— Mi volt a legfelejthetlenebb becsapása?

Nem gondolkodik sokat. Szélesen mosolyog és a levegőt öklözve mondja:

A londoni zsidónegyedben

— Sohse fogom elfelejteni! London zsidónegyedét. Két nap alatt két meccset tartottam Londonban. Az egyiket a belvárosban, a másikat saját elhatározásomból Withechapelen, az angol főváros zsidónegyedében.

— Az óriási terem zsúfolásig tömve volt zsidókkal. Nem civilizált angol zsidókkal, hanem olyanok jöttek el, akik szinte alig beszéltek az angol nyelvet. Elvezet volt számomra, hogy a rengeteg idegen nyelv után itt végre a zamatos jiddis kiáltásokat jegyeztem meg:

— Üsd, vágd, Moti! Rajta Moti!
— Londonban csak úgy beszéltek rólam, hogy: „The jewish punching machine“. A vasöklű zsidó.

— Egy napon elhatároztam, hogy Palesztinába teszem át a székhelyemet. Mert én jó zsidó vagyok — fűzi hozzá. — Felszedelközkö-

tem és meg sem álltam Haifaig. Voltam Tel-Avivban, Jaffában, Rison le Cionban.

— Mi nyerte meg leginkább a tetszését Palesztinában?

— A fiatalság — mondja elragadtatva. —

Tatarescu miniszterelnök látogatása a Móc-vidéken

Slavescu felfüggesztett miniszter társaságában Campeni, Salcina de Jos, Baia de Aries és Deva helységeiben tett látogatást a miniszterelnök

Bucuresti, április 2. Tatarescu királyi tanácsos miniszterelnök Victor Slavescu hadfelszerelésügyi miniszter és Vantu belügyi alminiszter kíséretében Câmpia Turzii állomásra érkezett, ahonnan Campeni, a mőcvidék központja felé vette útját. Utközben, Tatarescu miniszterelnök megállt Salcina de Jos, Baia de Aries és Lupsea községekben, ahol a helyi hatóságokkal és lakosokkal tájékoztatta magát szűk ségleteikről. Mivel Tatarescu látogatását nem jelezték előre módjában állott a polgármesteri hivatalok, csendőrörsök, kórházak és iskolák hétköznapi működéséről véleményt alkotni. Miután a lakosság helyzetéről személyesen tájékozódott, Tatarescu intézkedett, hogy a megfelelő alapokat nélkülöző iskolai kantinekat kiegészítsék,

Micsoda erejű emberek. Ilyen izmaik vannak — és személtetésül mutatja a karján.

— Tel-Aviv gyönyörű város. Ott akartam letelepedni. Boxiskolát alapítottam, de sajnos, nem vált be. Visszajöttem. Most néhány napig itt vagyok. Április 17-én lesz egy meccsem. A hadseregfelszerelés céljaira. Manole Enescu ezredes prefektus vállalta a védnökséget.

— Mi a terve azután?

— Azt hiszem Indiába megyek. Bombayba. Kalkuttába és ha lehet, valahol arra telep-szem le.

A „vasöklű zsidó“ barátságosan kezét ráz. Hála Istennek, hogy jóbarátságban váltunk el. Így is sajoj a kezük utána.

és azonnal megnyissák. Campeniben a miniszterelnök személyesen ellenőrizte a behívottak családjaijának segítségét, továbbá az állami erdőkből való fa előadására vonatkozó kormány intézkedések végrehajtását. Tatarescu intézkedett, hogy a nemzeti újjászülés nagy harcának, Avram Iancunak a házáat kijavítsák.

Slavescu miniszter a hadsereg fajärműveinek építéséhez szükséges iparielepek számára keresett megfelelő helyet. Ezeket a telepeken a környékbeli munkásokat fogják alkalmazni. Campeniről Tatarescu Abrudra ment, ahol szintén értekezletet tartott a hatóságok vezetőivel és a lakossággal, majd Devara utazott.

Zsaroló fiatalember a bucaresti szállodák előtt

Hogyan tett jövedelmre szert egy bucaresti fiatalember

Bucuresti, április 2. A fővárosi rendőrségnek sikerült egy merész és eredeti szélhámot ártalmatlanná tenni. Tegnap délután letartóztatták Ion Voiculescu 28 éves fiatalembert, a fővárosi kereskedelmi akadémia végzett hallgatóját, ami az Amardiei ucca 31. szám lakott. A szélhámos párokat látott a szállóból kijönni, követte

őket egészen addig, ameddig elváltak egymástól. Ekkor megszólította a férfit és követelte, hogy a titkot csak abban az esetben nem árulja el, ha nagyobb pénzösszegeket kap.

Ion Voiculescunak, mint az megállapítást nyert, sikerült ily módon tekintélyes jövedelmet biztosítani magának.

Sokmilliót szerzett a brailai villamosművek szélhámos vezérigazgatója

Megerőltették az Alberto Malatesta ellen kibocsátott letartóztatási végzést

Bucuresti, április 2. Röviddel ezelőtt megirtuk, hogy az ügyészség letartóztatta Alberto Malatestát, a brailai villamosművek vezérigazgatóját. Malatesta ellen azt a vádat emelték, hogy közel 10 millió lejrel károsította meg a villamosüzemet, jutalékokat véve fel különböző olajtermékek és nyersanyagok után, amelyeket saját üzemének szállított. A letartóztatási végzés a brailai törvényszék elé került, amely a harmincnapos vizsgálati fogságot

helyben hagyta. A törvényszéki határozat ellen Malatesta a galaci vádtanáchoz fellebbezett.

A brailai közvéleményben — írja a Curentul — Malatesta letartóztatása általános meglepődést kellett E érkezett az ideje annak, hogy ez a kétes személyiség, aki a villamosüzem élén sokmilliót szerzett harácsoló össze, elvegye méltó büntetését.

Koht norvég külügyminiszter a Németország által okozott anyagi károkról

Anglia és a Németországnak eszközölt norvég zárlatok

Osló, április 2. (Rador). Koht norvég külügyminiszter nyilatkozott a Reuter távirati irodának. Kijelentette, hogy Norvégia ugyanolyan eréllyel tiltakozott semlegességének német, mint angol részről való megsértése ellen. A Németország által Norvégiának okozott anyagi károk élénk elégedetlenséget keltek. Az angol eljárás más természetű, sokszor inkább Norvégia becsületét és függetlenségét érintette. Churchill legutóbbi be-

szédelvel foglalkozva, Koht meglepődését fejezte ki, hogy az nem tartalmaz semmi olyant, amit a norvég semlegesség elleni fenyegetésnek lehetne tekinteni, sőt ellenkezőleg, Churchill kijelentette, hogy Anglia nem akarja kiterjeszteni a háború színterét Európa északi részére. A külügyminiszter hangoztatta, hogy mindenkinek érdekében áll Norvégiát kívül tartani a háborun. Arra a kérdésre, mi a véleménye Churchill

azon megállapításáról, hogy nem jó, ha a semlegeseket kényszerítik arra, hogy egyik hadviselőnek a háború folytatásához szükséges nyersanyagokat szállítsanak, Koht így válaszolt:

— Nem tudom, hogy valamelyik semleges államot kényszerítették ilyesmire. Mindenesetre nem Norvégiát. Ami a Németország felé irányuló norvég kivitel illeti, Anglia és Norvégia között megegyezés jött létre, aminek egyik pontja szerint Norvégia fenntarthatja rendes kivitelét minden ország felé, beleértve Németországot is.

Kivételesen nagy sajtó-sikert aratott Salamon László: „A barlanglakó üzenete“ című verskötelete

Annakidején az Uj Kelet hasábjain behatóan mértattuk Salamon Lászlóknak, az Uj Kelet beisó munkatársának „A barlanglakó üzenete“ című verskötetét, melyben a költő az utóbbi tíz évben megjelent költeményeinek legjavát gyűjtötte össze.

Salamon László újabb verskötelete az erdélyi sajtóban, irodalmi folyóiratokban kivételesen nagy elismerést aratott, amit különben igazol a verskötet csaknem minden darabjának komoly elmélyültsége, idő szerúsége, a versek nyelvezetének érettsége és gondolatainak, érzéseinek kiforrottsága.

Alábbiakban néhány szemelvényt közlünk a verskötet méltató kritikákból és hozzászólásokból:

„Salamon László költészete bátor, a kor üldözö hangjaitól körüttolngott szózat. Sok benne a töprengő, intellektuális vonás, de mégsem annyi, hogy költészetének azt a száraz intellektuális jelleget adja, amely a modern lírában annyira elural kodott. Van itt ösztönös, szívbéli tulajdonság is csak nem eléggé kibányászott.“ (Szenczei László cikke a „Független Ujság“-ban.)

„Kell-e szebben megénekelni a szabadságot, amire a valamennyien áhítozunk, mint ahogy Salamon László cselekszi? (Bárdos László a „Napló“-ban.)

„Salamon László versei formailag kifogástalanok, minden gondolat számára megtalálja a megfelelő kifejezési formát. Rutinos költő. Minden verse mond valamit. A kor eszméi, vívódásai, szenvedései lüktetnek vers-soraiban. Alapérzése a humanum. Harmóniát keres a zürzavarban — embert az embertelenségben.“ (Ujság, Turnovszki Sándor.)

„Salamon László a „Barlanglakó üzenete“ gyűjtőcím alatt foglalta össze legújabb verseit. Keserű, néhol rezignált, néhol lázadó versek ezek. Ez a költő, aki lázad és kesereg, egyike a legérzékenyebb humanistáknak.“ (Baradlai László cikke a szatmári „Sajtó“-ban.)

„Bár korábbi köteteit nem ismerem, mégis az az érzésem, hogy Salamon László egyre fejlődésben van. Legjobban sikerült versei azok, amelyeket a humanizmus, nagy, általános áradásába feledkezve, szinte saját egyéniségének prédálud dobásával írt meg. Ez utóbbi verseiben sikerül elérnie Bárd Oszkár humanisztikus lendületű verseinek magával ragadó sodrát.“ (Szemlér Ferenc cikke a „Brassói Lapok“-ban.)

„Salamon Lászlót nem kell felfedezni. Ujságírói és szerkesztői működésén keresztül mindig sejtettük benne a magasabbrendű európai embert, aki a problémákat a maga lecsiszolt szemüvegén keresztül nézi és megtanít bennünket is néha bölcsességre.“ (Barátság.)

„Ezekben a költeményekben művelt, világosfejű, érzelmeiben és gondolatokban gazdag, erősen filozófiai aláfestésű, igazi költő szólal meg. Néha harag, néha szinte düh, néha megbocsátás, néha bensőséges lírai ellágyulás az, ahogyan a dolgozat nézi és megítéli, de mindig és mindenben költészet.“ (Walter Gyula cikke az „Erdélyi Szemlé“-ben.)

A bucaresti Editura Evreasca zsidó könyvkiadó vállalatná!
(Mircea Voda 21.) az alábbi zsidótárgyu könyvek kaphatók:

Th. Herzl: Atnouland	70 lej
Th. Herzl: Judenstaat	30 „
A. Bein: Micsarea Sionista	40 „
I. Ludo: Ghettoouri	50 „
Salom Asch: Varsovia—Petrograd—Moscov	240 „
B. Isosif: Anuarul Evreesc	50 „
O. Ripsler: Mikraa Alfoni	50 „
Zalevinsky: Haszafa veháchajim	

A kiadó utánvéttel küldi a fenti könyveket.

Editura Evreasca
Bucuresti, Mircea Voda 21.

HIREK

— **Időjárásjelentés.** A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint mára a következő időjárás várható: süllyedő légnyomás, az ország északi felében váltakozó felhőzet, délen boros égbolt. Északi és északkeleti légáramlás, változatlan hőmérséklet délen, esőre és havazásra hajló irányzat az ország déli részeiben.

— **II. Károly király öfelsége villásreggeli látta vendégül a most felavatott új hadnagykat.** Bucarestből jelentik: A királyi udvar marsall hivatala közli: Öfelsége, a királyi kegyeskedett villásreggelire meghívni április 1-én, hétfőn a királyi palotába az I. Ferdinand királyról elnevezett korosztályhoz tartozó, most felavatott hadnagykat.

— **Rendkívüli erejű földrengéseket jeleztek a newyorki földrengésjelző intézet készülékei.** Newyorkból jelentik: Rendkívüli nagy kilengésű földrengéseket jeleztek a Fordham-egyetem készüléke hétfőn reggel 5 órakor. A lökések központja mintegy 12.000 kilométer lehetett a Fülöp-szigetek irányában.

— **Albóteanu eltitkolt vagyona után széleskörű vizsgálatot rendeltek el.** Bucarestből jelentik: A vagyonellenőrző bizottság vizsgálata során kiderült, hogy a volt propagandaügyi államtitkárságon elkövetett visszaélések miatt vád alá helyezett Victor Albóteanunak bevallott vagyonán kívül más vagyona is van. Ezideig egy 600 négyzetméter nagyságú házhelyet sikerült felkutatni Raszovban. Albóteanunak valószínűleg egyéb eltitkolt ingatlan vagyona is van. Az eljárás folyik.

— **Kirabolták a constantai adóhivatal pénztárát.** Bucarestből jelentik: Veszedelemes betörők jártak az éjszaka folyamán a constantai adóhivatalban, ahol feltörték a pán-célszekrényt és az abban talált 20 ezer lejű magukkal vitték. Az a gyanu, hogy Florica Florescu hírhedt betörőbandája követte el a betörést, mely sovány eredménnyel járt. A pénztárnok ugyanis a véletlen folytán nem vett át egymillió lejt, melyet tegnap késő délután egy constantai cég részéről akartak befizetni az adóhivatalba, így a milliós összeg szerencsés véletlen folytán megmaradt. Széleskörű eljárás indult a betörőbanda tagjainak kézrekerítésére.

— **DIVAT- és GYÓGYCIPŐK** elsőrendű kivitelben: Kohn István Oradea, Parcul Traian 1.

— **Negyvezere lakosa van Adizs Abeban.** Rómából jelentik: Március végén az abesszin főváros népessége 40.000 lakosra emelkedett. Abesszinia meghódítása óta folyó év március 31-ig 1000 olasz gyermek született Adizs Abebanban.

— **Három hatalmas benzintartály robbant fel a pennsylvaniai Wilkenbarreban.** Newyorkból jelentik: A Pennsylvania-állambeli Wilkenbarreban három, egyenként 500 ezer liter benzint tartalmazó tartály robbant. Az égő benzint több tanyaházat felgyújtott.

— **Házasság.** Goldstein Irénke Sibiu és Schapira Villi Arad f. év március 26-án házasságot kötöttek.

— **Uj Viipuri építenek a finnek Hariu félszigetén.** Helsinkiből jelentik: Hariu félszigetén, Virulahti kikötőjének közelében, új Viipurit fognak építeni. Április folyamán „Viipurinapot“ fognak rendezni egész Finnországban az új város építési költségeinek előteremtésére.

— **Nagy áradások az Egyesült Államokban.** Newyorkból jelentik: Az olvadás és esőzések következtében beállott áradásoknak eddig tíz halálos áldozata volt Newyork, Pennsylvania és Kalifornia államokban. Több mint 12.000 ember kénytelen elhagyni lakhelyét.

— **Lemondott Jaross magyar tárcanélküli miniszter.** Budapestről jelentik: Horthy kormányzó elfogadta Jaross tárcanélküli miniszter lemondását, akinek a felvidéki ügyek intézésére volt megbízatása.

— **Ch. N. Bialik életrajza.** A Zsidó Nemzeti Szövetség nagyváradi csoportja kulturális bizottsága kiadásában nemrég jelent meg Ch. N. Bialik, a nagy héber költő életrajza, melyet Abrahamovits S. irt és állított össze. A Freudról, Einsteinról megjelent ismeretterjesztő füzetek nagy sikere után, ezt a füzetet is bizonyára nagy érdeklődéssel fogja fogadni Erdély zsidó intellektuális közönsége. Egyébként a kulturbizottság kiadásában legközelebb dr. Vajda István Maimonidesről szóló ismeretterjesztő műve fog megjelenni. Előkészületben vannak: Dr. Weinberger Mózes: Rasi, dr. Schönfeld Miklós: Sokolov, dr. Adorján András: Goldmark, dr. Lengyel Endre: Rathenau című művel, ami mind annak bizonyítéka, hogy a Zs. N. Sz. váradi kulturális bizottsága igen komoly és hézagpótló munkát végez a zsidó szellemi nagyságok népszerűsítése terén.

A Cluji Izraelita Hitközség Előjárósága és Képviselőtestülete mély fájdalommal jelenti, hogy

Szabó Jenő ur,

a hitközség tb. előjárója, képviselőtestületének tagja

f. hó 2-án mindnyájunk ószinte fájdalomára elhunyt.

Megboldogult testvérünk temetése szerdán, április hó 3-án délután 2 órakor lesz a Calea Regele Ferdinand 5 szám alatti gyászaházból, honnan gyászszertartás után az új zsidó temetőben helyezzük örök nyugalomra drága testvérünk földi maradványait.

Elköltözött testvérünk emlékét örökké megőrizzük

A CLUJI IZRAELITA HITKÖZSÉG ELNÖKSÉGE.

A rekvirálásokról szóló rendelet-törvény

10. FEJEZET.

A rekvirálások végrehajtásából eredő különbsétek felszámolása

49. szakasz. A rekvirálási munkálatok kifogástalan menete, a végrehajtás módjának egységesítése, valamint az ebből eredő igények felszámolása érdekében külön bizottságok működnek. Egyik bizottság az illető hadkiegészítő hivatal mellett működik a következő összeállításban:

a) A megye prefektusa, mint elnök; b) a hadkiegészítő parancsnoka; c) a hadkiegészítő rekvirálási ügyosztályának főnöke; d) a megyei prefektúra mozgósítási ügyosztályának főnöke; e) a pénzügyigazgató; f) a mezőgazdasági kamara igazgatója.

Ez a bizottság az illető megye területén történő rekvirálási munkálatok előkészítője és végrehajtója, bármikor összehívható szükség esetén.

Központi rekviráló bizottság működik a nagyvezérkar mellett, amelyet a nemzetvédelmi minisztérium nevez ki és amelynek tagjai a következők:

a) A Legfőbb Semmitözék egyik a kormánytól kinevezett jelenlegi vagy volt tagja, mint elnök; b) a nemzetvédelmi minisztérium két kiküldöttje; c) a belügyminisztérium megbízottja; d) a nemzetgazdasági minisztérium megbízottja; e) a földművelésügyi minisztérium által felterjesztett földművelő; g) a CFR megbízottja; h) a pénzügyminisztérium kiküldöttje.

A bizottságnak a következő feladatai vannak: 1. Tanácskozó szerv a nemzetvédelmi minisztérium számára, valamint tanácsadó szerve a rekvirálási ügyekben bármely más felső hatóság számára. 2. Előkészíti és végrehajtja a rekvirálásokat, tanulmányozza az évi árszabályt, gondoskodik rekvirálásokkal minden olyan beszerzésről, amelyre a hadseregnek és lakosságnak háború esetén szüksége lehet. 3. A vegyes bizottságok által hozott határozatok ellen beadott fellebbezések ítélkező fóruma.

A központi rekviráló bizottság határozatainak végrehajtása a nemzetvédelmi minisztérium által történik. Összehívása bármilyen időben korlátlan esetben lehetséges.

50. szakasz. Bármilyen természetű panaszt a megállapított árakra, a kibocsátott átvételi jegyekre vonatkozó kifogásokat, felfolyamodást az ármegállapítás ellen a hadkiegészítő mellett működő vegyes rekviráló bizottsághoz kell küldeni. Az ármegállapításra vonatkozó felfolyamodásokat a megállapítás időpontjában felvett jegyzőkönyv napjától számított 30 napon belül kell beküldeni. Abban az esetben, ha kérvényező nem volt a megállapításnál jelen, ez az időpont attól a naptól számít, amikor hivatalos uton tudatták vele a tulajdonában levő tárgy elrekvirálását. A rekvirálási átvételi jegyek kiadására vonatkozó kéréseket a rekvirálás megtörténte után 90 napon belül kell beadni. Azokat a kéréseket, amelyek ezeken az időpontokon túl érkeznek a bizottsághoz, nem veszik tekintetbe.

51. szakasz. A rekvirálási vegyes bizottság időközben maga elé hivatja a feleket és abban az esetben, ha a kérésük megalapozott, azokat elfogadja és intézkedik a sérelmek orvoslásáról.

52. szakasz. A rekvirálási vegyes bizottság határozata ellen felfolyamodással lehet élni a 30 napon belül, a közlés megtörténte után, a központi rekvirálási bizottsághoz.

Ez a bizottság ítélkezik is az ügyben és határozatát nem köteles megindokolni. A felek személyes jelenléte nélkül minden esetben ezeknek írásbeli panaszai alapján hozza meg határozatait. Ha a károsult a központi rekvirálási bizottság határozatával nincs megelégedve, akkor az érvényben levő polgári törvények alapján felfolyamodással élhet. Abban az esetben, ha a fellebbező a központi rekvirálási bizottság határozatának kimondása után két hónappal teszi meg ezt a lépést, a bíróság elutasítja kérését, a központi bizottság határozata pedig végleges s jogerős lesz.

53. szakasz. A végleges alakban történő, valamint a bérlet alakjában mozgósítás, katonai összpontosítások esetén végzett rekvirálásoknál a rekviráló közegek átvételi jegyeket adnak a lefoglalt tárgyak tulajdonosainak. A békeidőben történő bérlet alakjában kötött szerződések ellenértékét készpénzben kell kifizetni. Abban az esetben, ha a kibérelt tárgy bérösszege meghaladja a tárgy értékét, akkor ez végleges jelleggel a hadsereg tulajdonába megy át.

A 15. szakasz alapján igénybe vett személyes szolgálatok kifizetése készpénzzel történik, a pénzügyminisztérium szervei által, az illetékes hatóságoktól kiállított bérlista alapján, amelyet vagy a hónap végén, vagy pedig a szolgálat befejezése után, de legkésőbb egyhónapi szolgálat igénybevétele után állítanak ki.

54. szakasz. A rekvirálási bonok elszámolása a pénzügyminisztérium által kitűzött időben és a meghatározott eljárás szerint történik. Az elvesztett rekvirálási jegyekről másodpéldányokat csakis a központi bizottság kedvező határozata után állítanak ki, de csak akkor, miután ezt hivatalosan megsemmisítették és kihirdették ennek tényét a Hivatalos Lapban is. A kifizetésekre a Hivatalos Lapban történő kihirdetésének időpontjától számított öt évvel később bemutatott rekvirálási bonok hatályukat elvesztik és ilyen módon azok kifizetés tekintetében érvénytelenek válnak. Az ilyenirányú kéréseket, amennyiben azok öt év leforgása után jutottak az illetékes hatóságok elé, nem veszik tekintetbe.

55. szakasz. A nemzetvédelmi minisztérium a pénzügyminisztériummal közreműködve szabályozza a rekvirálási átvételi jegyek kibocsátását, ezeknek hatékony ellenőrzését, a megállapított árak valódi értékét, valamint a kifizetésekre kerülő bonokban feltüntetett adatok és összegek jogosultságát. (Folytatjuk)

— **Allamellenes összeesküvést lepleztek le Brazíliában.** Rio de Janeiroból jelentik: A közrendészeti és társadalomvédelmi bizottság közölte a lapokkal, hogy a volt alkotmányos párt bizonyos tagjai összeesküvést szöttek az állam biztonsága ellen. Több letartóztatást fogantatosítottak. Sao Paolóban és az ország többi részeiben csend és rend van. A kormány el van határozva arra, hogy minden zavargást elfojt.

Anglia története, André Maurois világhíres nagy műve, két kötet, 576 lap, kve 356 lei, Kodolányi: Juliánus, 711 lap, kve 238 lei, Zweig: Nyugtalan sziv, kve 198 lei, Baum: Shanghai, kve 238 lei, Bentley: Oldroyd, fve 198 lei, kve 238 lei, stb. Lepageál, Kolozsvár. Postán utánvétellel. Kérjen jegyzéket.

Sörtragédia Munkácson

Kávéház Munkácson. Idő: éjfél elmúlt egy perccel. Jobbról, balról az elmaradhatatlan nagy tükör a falon. Minden második világitóbura sötét. Minek is lenne nagy világitás? Alig három-négy asztalnál ülnek. A sarokban kártyáznak: ketten sakkoznak, egy hosszú asztalnál a helybéli szintársulat tagjai, az ügyeletes rendőrtiszt és egy detektív ülnek.

Pontosan a primadonna előtt sorakozik a márványlapon tizenkét sörösüveg. A bonviván sörközi állapotban kétszer is megszámlolja az üres üvegeket, aztán viccnek számvá ötletét, öklével az asztalra csap:

— Legyünk babonások, hol a tizenharmadik üveg sör?

— János, jöhet a következő sör, — int a rendőrtiszt a pincérnek.

A pincér elsiet a főpincérhez, aki a másik sarokban vacsorázik. Kis tanakodás után a pincér zsebregyűri a szalvétát. Visszamegy a rendőrtiszthez és halkán mond valamit, szét-tárja mindkét kezét, mintha erősítené:

— Sajnos, tehetetlenek vagyunk...

— De miért nincs sör, — válaszol oly hangosan a rendőrtiszt, hogy felfigyel az egész asztaltársaság.

— Sörünk van, kérem alássan, — így a pincér, most már hangosan, — de pontosan öt perc előtt, ma éjfélkor megszűnt az italmérsi engedélyünk.

— Igen, kérem alássan, — közeledik a sarokból a főpincér, miközben a szalvétával megtörölte a száját. — Már nem szolgálhatunk fel szeszes italt.

— Nem értem, — kapcsolódik be az egyik színész, — miért pont most szűnt meg?

— Ezt mi sem értjük, azaz kérem, zsidó a tulajdonos...

A főpincér most lerakja a márványasztalról a sörösüvegeket. A primadonna figyelme vajjon mi történik. A hamutálca, a poharak is lekerülnek. Kiváncsian várjuk, — most már minden asztaltól, — hogy mi következik.

A kávéház, a szálloda és a vendéglő épületestől, mindenestől kettőszáz éves. Tehát, a jubileumi évben kerül le a sör, a bor, a pezsgő, sőt a rumos tea is az asztalokról.

Az iparendelvényekről, az italmérsi engedélyekről folyik tovább a szó. Egy örnagy jön be, leül, vacsorát rendel és sört kér. Sör nincs. Azaz nem szolgálhatják fel. Az örnagy veszi a köpenyét, sapkáját és azt mondja a pincérnek:

— Átmegek a vendéglőbe akkor...

— De, — válaszolja a pincér — ott sem szolgálják már fel a sört!

— Akkor megek fel a szobámba, ott vacsorázom, oda kérem a sört.

— Oda sem vihetek — mosolyog a pincér és derül a kávéház közönsége a beszélgetésen.

Az örnagyot azonban semmiféle engedély-megvanással nem lehet elriasztani a sörtől. A harmadik mellékcuccból, egy kis vendéglőből hozatta át a kriglit sört. A pincérnek, a főpincér már nem mertek ellenkezni. Ehelyett mint a vércsék csaptak le a korsó sörre — egy nagy fehér szalvétával. Az asztalkendő aló rejtették a sört. Az örnagy pedig evés közben mindig körülnézett előbb, vizsgálódva pillantott át a rendőrfelügyelő asztalához, valósággal kilopta a sörös kriglit a szalvéta alól, ivott és visszarejtette azt. Amikor megvacsorázott és a pohár kiüfölt, büszkén dobta félre a szalvétát és a sörös pohár ott állott; a szélén még kicsit habos volt. Mindenki ezt nézte.

Szerkesztői üzenetek

„Zsuzsanna“. 1. A „Diarium“ szó: naplót jelent. 2. A cluji zsidó kórházban állandó ápolónői tanfolyam van. Forduljon a kórház vezetőségéhez. 3. Nagyon sokan voltak, de egyesek csak alkatrészeket tökéletesítették, vagy találtak fel. Itt azt részletezni nem lehet. 4. Egyes narancs és más mezőgazdasági termékek kétszer is érnek Palesztinában, ezt általánosítani nem lehet.

„More lövrih“. Csak közoktatásügyi minisztériumi speciális engedéllyel lehet nyilvános iskolába hitoktató, azonban jelenleg ilyen engedélyt a legtrikább esetben adnak. Állampolgársági bizonyítvány nélkül még ez esetben sem vizsgáztathat.

„Közalkalmazott“, Arad. A 2.424.061—80 számú Inzestrarea kötvényét 1935 február 1-én 24.000 lejes nyerménnyel kihúzták. A pénz a Banca Nationala ottani fiókjánál e hónap végéig megkaphatja, azután elévül. A többi kötvénye nem nyert.

Többeknek. Az Inzestrarea kötvények eddigi sorsolásainak egyikén sem húzták ki a következők Inzestrarea kötvényeit:

- M. M. M., Dej.
- L. S., Acás.
- R. M., Crasna.
- „Postás“, Oradea.
- L. A., Reghin.
- S. J., Cehul Silvaniei.
- F. S., Timisoara.

A modern hálmájáról, az olaj egyik külföldi kivül érdekes tazi a modern gé ségletét, továbbá rikus gépeinek.

— Ha a gépé mondja többek Franciaország, Olaszország, Ja összeültközsébe boru első eszt tonna ásványol Ezzel szemben ványolajtermelk nára becsülik (a termelés) olajtermelése dezné annak a boru esetén szüksege lenne talában a béke esetleg hároms azt a kérdést mit jelent az számára, olya mellett, mint nui vagyunk, repülőgépből é pépenként álla püllégnék mi bevezetése me légihaderőnek esztendő alatt.

1939-ben a 75 százalékat. Európát Szo 2.2 százaléka olajtermelése Iraké pedig 1 olajtermelő ál és a Szovjetun fogyasztó is. mindkét állan get szállít. 19 ből csak 68 n országok terü vetkező állam (33.8%), az (14%). Hol (6.6%), Irak ország (1309

A cikkirő sorolja a had ország és N olajtermelésé kus uton elő kérdésére is.

— Eszerint tonna ásvány vel az angol olajjének nek 98 száz lamoktól sze Franciaors ban 8 millió szempontjáb gosabb, mint gokból (szer letének mi dezn.

1938-ban mérlegében ásványolajbe zatal 5 száz líó tonnára 48 százaléka Észak-Amer 8 százaléka országai b képviselte a Az orszá bekében mi pedig évi 1 Ebből Né lése érdek termelése p Az územany ben fenn hiányról be benzínipar mányának g

Ha elfog lyek az olaj jelentősége hinnünk, h azoknak, a unió felé v

KEDD, 1940. APRILIS 3.

Az összes hadviselőknél takarékoskodniok kell az olajjal

Az olajproblémák a haditervek előterében

A modern háborúnak legnagyobb problémájáról, az olajról közöl igen érdekes cikket egyik külföldi katonai szakfolyóirat. Rendkívül érdekes tanulmányában tekintetbe veszi a modern gépesített hadseregek olajszükségletét, továbbá a hátmögötti részek motorikus gépeinek üzemeltetési problémáit is.

Ha a gépesítés mai állapotában, — mondja többek között a cikkíró, — Anglia, Franciaország, Oroszország, Németország, Olaszország, Japán és az Egyesült Államok összeütközésbe kerülne egymással a háború első esztendejében kerekén 400 millió tonna ásványolajtermékre volna szükségük. Ezzel szemben a világ egész 1939-beli ásványolajtermelését mindössze 286 millió tonnára becsülik (1938-ban 271 millió tonna volt a termelés). Tehát az egész világ ásványolajtermelése is csak hetven százalékát fedezné annak a mennyiségnek, amennyire háború esetén ennek a hét nagyhatalomnak szüksége lenne. Háborús fogyasztásként általában a békebeli fogyasztás kétszeresét, esetleg háromszorosát számítják. Elsősorban azt a kérdést szeretnénk megvilágítani, hogy mit jelent az üzemanyagkérdés a légierők számára, olyan felduzzasztott géplétszámok mellett, mint amilyenek napjainkban tanúi vagyunk. Ha tízezer darab elsővonalbeli repülőgépből álló légitámadó csapat alapul, gépenként átlag 1500 lóerővel és egy-egy repülőgépnél minden harmadik nap háromórás bevetéssel, ebből az esetben ennek a légihaderőnek az üzemanyagfogyasztása egy esztendő alatt kerekén 1.5 millió tonnára rug.

1939-ben a világ ásványolajmennyiségének 75 százalékát az amerikai földrész termelte. Európát Szovjetország 10.5, Románia 2.2 százalékkal képviseli, míg az ázsiai Irán olajtermelése 4 százalék, Holland-Indiáé 3, Iráké pedig 1.6 volt. A világ két legnagyobb olajtermelő állama — az Egyesült Államok és a Szovjetunió — egyúttal a két legnagyobb fogyasztó is. Ennek következtében külföldre mindkét állam csak aránylag kis mennyiséget szállít. 1938-ban termelt 271 millió tonnából csak 68 millió tonna hagyta el a termelő országok területét. Ebben a kivételben a következő államok vettek részt: Venezuela (33.8%), az Egyesült Államok (14.7%), Irán (14%), Holland-India (9.6%), Románia (6.6%), Irák (6%), Columbia (4%), Oroszország (1.30%), a többi állam (10%).

A cikkíró a továbbiakban részletesen felsorolja a hadviselő államok: Anglia, Franciaország és Németország olajfogyasztását és olajtermelését, továbbá rávilágít a szintetikus uton előállított motorikus üzemanyagok kérdésére is.

Eszerint Anglia 1938-ban 13.8 millió tonna ásványolajterméket fogyasztott el. Mivel az angol birodalom területén jelentékeny olajmezők nincsenek, ásványolajszükségletének 98 százalékát tengerentúlról, idegen államoktól szerzi be.

Franciaország ásványolajszükséglete 1938-ban 8 millió tonna volt. Ásványolajellátás szempontjából Franciaország helyzete válságosabb, mint szövetséges társáé. Hazai anyagokból (szén, benzín, benzol, szesz) szükségletének mindössze 8.2 százalékát tudja fedezni.

1938-ban Németország külkereskedelmi mérlegében 230 millió márkával szerepelt az ásványolajbehozatal, mely a német árubehozatal 5 százalékát tette ki és kerekén 5 millió tonnára rugott. Az ásványolajtermékek 48 százalékát Dél-Amerikából, 30 százalékát Észak-Amerikából, 9 százalékát Romániából, 8 százalékát Ázsiából kapták, míg az oroszországi behozatait mindössze 1.6 százalék képviselte a német piac.

Az ország ásványolajtermék szükségletét békében mintegy 7 millió tonnára, háborúban pedig évi 12.65 millió tonnára lehet becsülni.

Ebből Németország hazai ásványolajtermelése érdekében kb. 600.000 tonna, szénolajtermelése pedig hozzávetőleg 1.7 millió tonna. Az üzemanyagban és egyéb ásványolajtermékben fennmaradó, kerekén 10 millió tonna hiánnyal behozatal után, illetve a belföldi műbenzinipar fejlesztésével kell a német kormány gondoskodnia.

Ha elfogadjuk azokat a feltevéseket, amelyek az olajnak a háború kimenetelében döntő jelentőséget tulajdonítanak, akkor azt kell hinnünk, hogy ez a körülmény is egyike volt azoknak, amelyek Németországot a Szovjetunió felé való közeledésre kényszerítették. Amerikai benzinre ugyanis háború esetén nem számíthatott a német kormány. A Moszult és Irán felé vezető utat előtti pedig ott állott Törökország. Románia termelése 1938-ban 6.6 millió tonna volt, amelyből 4.5 millió tonnát szállított külföldre. A visszaesésben levő lengyel-

országi petroléumvidékeken sem termeltek többet az utóbbi időben évente félmillió tonnánál. Tehát a lengyel és a román terület együttvéve is csak a felét fedezte volna Németország háborús szükségletének.

Ezzel szemben Oroszország a világ ásványolajtermelésében évi 30 millió tonnával a második helyet foglalja el. A Kaukázus környékén fekvő gazdag olajterületein kívül most tárják fel a Közép-Uraltól nyugatra eső új olajmezőt is: ez a „Baku II”, melynek olajbőségét az északamerikai területekkel hasonlítják össze. Igaz, hogy Szovjet-Oroszország az 1938-ban termelt 30 millió tonna olajból csak 0.9 tonnát tudott külföldre szállítani, sőt a New York Times szerint, amióta megindult a finn-orosz háború, a szovjet az Egyesült Államokból 1.3 millió tonna olajat be is hozott már, mégis fel kell tételezni azt, hogy rendszeres munkával fel lehet lendíteni az orosz petroléumtermelést s akkor a szovjet ismét szállíthat külföldre és támogathatja Németországot.

A német törekvések bizonyára arra irányul-

nak, hogy német szakemberek és német gépek segítségével fokozzák az ország ásványolajtermelését, amelynek — Sztalin elgondolása szerint — 1937-re: a második ötéves terv végére nem 30 millió tonnát, hanem 75 millió tonnát kellett volna a föld mélyéből felszínre hoznia.

Ha az itt felsorakoztatott számokból következtetést akarunk levonni arra, hogy a hadviselő államok légierőinek rendelkezésre áll-e elegendő üzemanyag, némi kétely fog el bennünket. Az ásványolajtermelés fokozása bizonyos határon túl — legalábbis rövid idő alatt — aligha fog sikerülni. A repülőüzemanyagok helyzetéről kialakult kép mindenesetre azt mutatja, hogy a repülőgépek alkalmazásával csinján kell banni. A hosszú időn át történő tömeges bevetésről egyes államoknak még akkor is le kell mondanunk, ha repülőgépiparuk a gépvesztéségek állandó pótlását lehetővé tenné. Inkább rövid lélegzetű, nagy erőfeszítésekre lehetünk elkészülve, főleg azoknak az államoknak a részéről, amelyek a repülőüzemanyagoknak szűkében vannak.

A Strajer-szervezet is részt vesz a mezőgazdasági munkálatokban

Sidorovici őrnagy nagyrészt fejtételei

Bucuresti, április 2. (Rador). A bucaresti „Mihai Viteazul” liceum dísztermében hétfőn reggel több, mint ötszáz országparancsnok gyűlt össze az ország különböző részeiből, Teofil Sidorovici országparancsnok meghívására. A gyűlésen az országorszervezetnek a földmunkában való részvételét beszélték meg.

Sidorovici őrnagy beszédében rámutatott arra, hogy az országorszervezetnek, a katonai előképzés szervezetenek és a Nemzeti Újjászülés Frontjának egyaránt ki kell vennie részét a földművelési munkálatokból.

Szükség esetén az iskolai előadásokat két hétre felfüggesztik, hogy az országörök résztvehessenek a munkálatokban.

Az országörökparancsnok ezután utasításokat adott a munkálatok részleteire vonatkozólag.

A gyűlésen megjelent Petre Andrei nemzetnevelésügyi miniszter beszédében kijelentette, hogy a föld megművelésében az ifjúságnak is részt kell vennie, korának és erejének megfelelőleg.

A délutáni tanácskozáson Ionescu Simestri földművelésügyi miniszter is jelen volt.

Az orvosi gyakorlat szabályozása

Mit tartalmaz az Orvos Kollégium megszervezéséről szóló törvényjavaslat?

Cluj, április 2. Törvényjavaslat készült az Orvos-Kollégium országos megszervezéséről. A szenátushoz benyújtott törvényjavaslat a Kollégium eddigi megyei és központi szervezeteit fenntartja, az einök részére azonban szélesebb hatáskört biztosítottak. Újítást jelent az is, hogy az Orvosszövetséget beolvasszják a Kollégiumba.

A törvénytervezet szerint az Orvos-Kollégiumot a következő jogok illetik:

1. Felügyel az orvosgyakorlatra vonatkozó törvények és rendeletek alkalmazására.
2. Minden kezdeményezést, támogat, amelynek az orvostudomány fejlesztése a célja.
3. Megállapítja azokat a szabályokat, melyek a díjazás kérdését rendezik, leszögezve a minimális díjazás mértékét azon orvosok számára, akik magánintézmények alkalmazottjai.
4. Segélyegyesületet teremt az orvosok és családjaik számára.
5. Egészségügyi kérdések ügyében együttműködik az illetékes hatóságokkal.
6. Eldönti azokat a vitákat, melyek orvosok között, vagy magánosok, illetve magánintézmények és orvosok között támadhatnak.

Kik a tagjai a Kollégiumnak?

Csupán gyakorlatot folytató polgári, vagy katonai orvosok tagjai a Kollégiumnak. Közhivatalban levő orvosok akkor is felveendőek, ha törvény szerint magánpraxist nem folytatnak. A felvételt a megyeszékhelyen levő Kollégium eszközi s a megyei bizottság 30 napon belül dönt a felvételre vonatkozóan. A megyei bizottság határozatát ellen a kihirdetéstől számított 10 napon belül fellebbezés adható be a legfelsőbb tanács végrehajtóbizottságához, mely 15 napon belül hozza meg határozatát.

A bejegyzést a törvény következő fel-

tételekhez köti: 1. Román állampolgár. 2. A polgárjogok szabad gyakorlata. 3. Orvosi diploma és 4. Illetékes helyen kiállított gyakorlati engedély.

Méltatlansági okok

Nem folytathat orvosi gyakorlatot, aki kereskedést, gyógyszerészetet folytat, vagy oly foglalkozást űz, mely árt az orvosi foglalkozás tekintélyének. Méltatlan az orvosi gyakorlatra az, akit közönséges bűncselekményért elítéltek, akitől megvonták a polgárjogok gyakorlását. A bejegyzett orvosok igazolványt kapnak és jelvényt hordanak. Kötelesek a törvényes rendelkezésekhez alkalmazkodni, a kartársi szellemet ápolni, a Kollégiumnak járó díjat fizetni. Szokásszerűen a gyakorlat csak a lakóhelyen folytatható.

Fegyelmi eljárás

A Kollégium tagjai, akik nem tartják be az orvosgyakorlatra vonatkozó szabályokat és nem teljesítik hivatásuk kötelességüket: — a Kollégium fegyelmi bizottsága elé állítandók.

Fegyelmi kihágást képez: 1. Ha az orvos szokásszerűen más helységben és más megyében folytat gyakorlatot, nem ott, ahol lakik. 2. Két, vagy több rendelőt tart. Magánklinikát és szanatóriumot azonban kivételt képeznek. 3. Orvosi tekintéllyel összeférhetetlen módon kezel betegeket, közvetítőket vesz igénybe, körlevelet, stb. közöl a lapokban. 4. Ugynevezett titkos szerek hirdét és ajánl gyógyszer helyett. 5. Nem tartja be a Kollégiumnak a cégtáblákra vonatkozó rendelkezéseit. 6. Meg nem engedett „specialista” címet használ.

Általában fegyelmi kihágást képez mind az, ami árt az orvosi foglalkozás tekintélyének.

A fegyelmi bizottság szóbeli, írásbeli,

vagy lapokban közzétett megróvást alkalmazhat, vagy súlyosabb esetben legfeljebb egy évre felfüggesztheti az orvosi gyakorlatot, megvonhatja az orvosi választó és választási jogát és végül az orvost a Kollégiumból kizárhatja.

Azok az orvosok, akik még nem tagjai a Kollégiumnak, 1940 április 15-ig felvételüket kérhetik és bemutatathatják gyakorlati engedélyüket.

1940 április 15. után nem folytathat orvosgyakorlatot az, aki nem tagja a Kollégiumnak.

Meghalt Szabó Jenő

Cluj, április 2. Kedden délután meghalt Kolozsváron hatvanegy éves korában Szabó Jenő, a város egyik legtekinélyesebb kereskedője és Erdély egyik legnagyobb és leggazdagabb textil- és divatruházának tulajdonosa. A megrendítő hír percek alatt elterjedt és mély részvételt keltett a város lakosságának széles körében. Szabó Jenő a város többségi és kisebbségi társadalmának egyaránt népszerű és általánosan megbecsült alakja volt. Az elhunyt hosszú éveken át vezetőségi tagja volt a Kereskedelmi és Iparkamarának és élete végéig egyik vezetője a Sfaturul Negustorescnek. Üzletét 1909-ben alapította és kicsiny kezdetből fejlesztette a város fejlődésének ritmusával olyanná, hogy a Szabó Jenő cég immár évtizedek óta fogalom a kereskedelmi világban. A józslés, a pontos kiszolgálás, a korrektség és üzleti nagyvonalúság fogalmát fedte Szabó Jenő neve. Egyéni kvalitásai: roppant szorgalma, szíves akarata, ereje, koncilians magatartása kollégáival és a vevőközönséggel szemben és nem utolsósorban az a nemes emberiség, ami jószívi lényéből áradt, voltak legfőbb tényezői üzleti sikereinek, amelyekben osztozott sok-sok elcsélt, szegény ember is. Mert Szabó Jenő az adakozók legjobb fajtájához tartozott. Csendben, feltűnés nélkül gyakorolta a jótéteményt. A kongresszusi zsidó hitközségnek évtizedek óta vezetőségi tagja volt és minden közhasznú akció nemeselektü támogatója. A zsidó Kórházegyesületnek megalapítása óta áldozatkész tagja volt.

A kereskedelem terén kifejtett érdemei elismerésül Öfelsége már régebben a Merital Commercial elsőosztályú érdemrendjével tüntette ki Szabó Jenőt, aki alkalmazottjaival és azok családjaival szemben valóságos apa gondviselést tanusított.

Közel négy év óta betegeskedett. Az egész idő alatt csupán néhány hétre hagyta el az ágyát. Csodálatos szívóssága, a családja iránti végtelen szeretete kitűzötték le a kórt, amely az utolsó hetekben már annyira elhatalmasodott rajta, hogy a katasztrófától minden percben tartani kellett. Halála kedden délután négy órakor következett be: előbb elaludt, majd elvesztette eszméletét és emberfeletti szenvedés után csöndesen jobblétre tért. Az áruház redőit lehúzták, a gyászoló családot a város előkelői közül sokan keresték föl részvét-nyilvánításukkal.

A megboldogultat özvegye, Szabó Hermin és három leánya, Eva, férjzett dr. Farkas Imréné, Ella, férjzett Kaszner Ernőné és Anna, férjzett Feder Richardné gyászolják. Akik a legjobb, legnemesebb családpárt vesztették el az elhunytban. Szabó Jenő valósággal bálványozta családját; nemes jóságával és gyöngédségével közel hozzátartozóival szemben megható volt. Temetését ma, szerdán délután 2 órakor lesz a Ferdinand király ut 5. szám alatti gyászszobából, ahonnan a kongresszusi új temetőbe fogják kísélni.

Megszüntették az élőállatok exportprémiumát

Bucuresti, április 2. (Rador.) A Hivatalos Lap mai száma minisztertanácsi naplót közöl, amelyben a kormány az élőállatok és a friss hús exportprémiumait a mai napon megszüntette.

Tovább folynak a finn-orosz tárgyalások

Helsinki, április 2. (Rador.) A finn bizottság, amely a szovjet bizottsággal együttműködve az új határok meghúzásán dolgozik, tegnap Viipuriba érkezett. Hír szerint a bizottság előmunkálatai két hetet vesznek igénybe. Ugyanakkor Moszkvában folytatódnak a finn küldöttség és a szovjet kormány képviselői közötti tárgyalások. A szovjet kormány, amelynek nem áll szándékában a békeszerződés valamennyi pontjának gyors megoldása, annak a véleményének adott kifejezést, hogy a határt minél pontosabban húzzák meg.

Palesztinai diárium

Tel-Aviv, 1940. március végén. Habimában Ibsen-premier volt. A Társadalmi támaszait mutatták be. A rendezés elkarikázta az Ibsen alakjait és tulhangosan beszéltette a színészeket. Nem játszottak rosszul. — ez kétségtelen. De az is kétségtelen, hogy a sajátos ibseni levegőt nem tudták elővarázsolni. A Habima még keresgéli az új játékstílusát.

A nyári időszámítás bevezetése mellett kardoskodnak sokan. Villanyt lehet vele „spórolni”. Az ebéd-szünet nem a legforróbb órákra esik. A dolgozó még nappali világosságnál bagyhatják el munkahelyüket és élvezhetik, ami a természet legcsodásabb ajándéka itten: a tengeri fürdőzés.

Az Oláh Hungária máápijál, az illegális magyarországi bevándorlók kiállítását rendezték. Szilveszterre a náchlát-benjámiri Hungaria kágyházban. Hatvanan vettek részt benne. Csupa tipikus ninestelen. Emberek, akik szerszámjüket sem tudták magukkal hozni. Mégis töretlen hennük az alkotás ereje. Az egyik új titkonstruált: selyemharisnyákat lehet vele jvítani. Már... Budapestre is szállít belőle. A másik villamos öngyújtót állított ki. Már patentoztatta. A harmadik ugynevezett szódavíz-szivó-fejeket gyárt. Eddig Budapestről szállították ide az efféléket. A leleményes máápij töcetet háárecként, azaz hazai ipar terméként fogja előállítani. A kiállítás egyéb tárgyai: Sámfa és talpbőr-formázó modellek. Játéksaruk. Kötött-szövött holmik. Iparművészeti cikkek kókuszdióhéjból és celluloidból. Szögmerők és méterek, amiket eddig nem gyártottak itten. Akad máápij, aki új autógummi tömitési módszert ismer. A másik egyezkoptok autótengelyek megjavításának módját érti. Egy harmadik szőnyegeket, bevásárlási táskákat eszkábál össze rongyból, textil-hulladékból. A negyedik a bőr-hulladékok értékesítésének mestere: öveket, virágokat készít belőlük. Az ötödik illatszerész. A hatodik a módi süteményekkel, cukorkákkal próbálkozik. Van, aki cipőt készít remekbe és aki pompás dobocokat állított ki. Némelyik már munkásokat foglalkoztat. Esze, leleményessége, szakértelme mindegyiknek van. Pénze egyiknek sincs. A kiállítás felhívja a tőkésék figyelmét rájuk.

Tegnap mult egy hete, hogy a jisuv frontján elesett egy kis preparandista, a 17 éves Menáhem Privesz. A KKL erdőt akar ültetni az emlékére és a sívára, a gyászhatárra következett napot használta fel a gyűjtésre. Önkéntes toborzói, iskolás fiúk és lányok, fazöld színi jelvényeket árusítottak. Mindenki vett belőlük és feltűzte a kabátjára. Egész Tel-Aviv tödelt tőlük. És rövidesen egy erdő zöldje fogja hirdetni, hogy élt egyszer egy kis legényke, aki az életét adta a jisuvért és akinek halálából, ime, új élet sarjadzott...

Hogyan lehet jól és olcsón táplálkozni? — Etti fel a kérdést egy szakavatott asszonyág. Hááá Mesek bajít, azaz Háztartás rovatában. Agyba-főbe osztogatja a tanácsait, csakugy szédül az ember feje tőlük. De rendületlenül olvassuk, mert egyre ígérgeti, hogy napi 50 milból is pompásan meg lehet élni. Ez pedig nagy szó ha... igaz. De, sajnos, nem igaz. Eddig csak annyit látok, hogy minden jóról le akar szoktatni bennünket. Ne igyunk kávét, mert drága. Igyunk teát, mert olcsó. Ne igyunk vajot, mert drága. Margarint kenjünk a kenyérünkre, mert jó, olcsó és ráadásul kóser is. Ha megszokjuk, észre sem fogjuk venni, hogy nem vajot eszünk. Ha megszokjuk!... Ne igyünk friss kenyert! — fűzi tovább a bölcs szót. Jóízű, ez bizonyos, de egészségtelen és nem kiadó. Tehát drága. Együnk sok narancsot télen és főzünk be nyárára narancs-befőttet, narancs-lekvárt. Mindez erősen olcsó és jóízű, tápláló, de... de nem mindenkinnek gyomra bírja meg a végtelenségig. Ráadásnak jó, sőt kitűnő; de lényegé megsem lehet emelni. Eddig a reggelig és a vacsoráig érkezett el az asszonyágunk. Az olcsó ebéd titkát legközelebb fogja elárulni. Riadt gyomorral várom, mit fog ráparancsolni.

Nagyértékű, antik Tóra-kéziratot loptak el egy damaszkuszi zsinagógából. Szarvas bőrre írt, illusztrált, 900 esztendősnél idősebb kézirat volt. Hívei csodatevő erejűnek tartják és 4 ezer fontra értékelik. Valószínű, hogy a tolvajok itt, Palesztinában kísérik meg az értékesítést. Tehát a Váád haleumi publikálja az esetet és felhívja a zsidókat, segítsenek a visszaszerzésében.

Bevándorlási statisztikát tesz közzé a Jewish Agency. Februárban össze-vissza 206 zsidó vándorolt be legálisan. A tavaly ilyenkor 1502-en, tavalyelőtt 808-an voltak. Az ez évi legális összebevándorlás (1940 január-februárja) 1116 lelket tett ki, a tavalyi 2686-al szemben.

A zsidó életkedve töretlen. Bizonyítja a Váád haleumi legújabb felhívása: Ne rendezetek purimi mulatságokat! Nincs most ideje az effélének!... A jisuv nagyrésze más véleményen van. Rossz néven veszi a Váád haleumi fékezését. Az élethez, már mint a normális élethez, egy kis jókedv is hozzátartozik. Már pedig a jisuvnak az a legfontosabb feladata, hogy normalizálja a zsidó életet!... Enhez képest a hirdetési táblák telis tele vannak ríktó színű falragaszokkal, amelyek különböző mulatságokra, bálókra, kabarékba hívogatnak. És nem hiába.

A bélyeggyűjtőket, a filatelistákat érdekelné fogja: Az angol megszállás óta összesen 108 bélyeg került Palesztinában forgalomba. A mérvadó katalógusok szerint 105—116 font körül mozog az árak. Van 22 hibás nyomású palesztinai bélyeg is. A postakincstár összesen 521 millet, tehát valamivel többet, mint egy félfontot szedett be értük. Tizenhatet közülük 145 fontért lehet megszerezni máma. Ötnek pedig nincsen meghatározott ára, mert erősen ritkák. Van például köztük egy, amelynek az a nevezetessége, hogy Milliemes helyett Mil-

Ilmes van rányomva. Csekély 55 fontot fizettek érte!

Talat Vasi Oezfi dr a neve és török álami baktoreológus. Most Jeruzsálemben tartózkodott kerek egy hónapon keresztül. A török kormány küldte ki az ankarai közegészségügyi intézet igazgatójának, Gottschlich tanárnak tanácsára. Az európai szakintézeteket már végigjárta: most a Héber Egyetem szérumintézetében hospitált. Megismerte, milyen injekciókat készítenek itten a kiütéses tifusz ellen, hogyan kezelik ezt a szörnyű betegséget és milyen preventív intézkedéseket fogantatosítanak ellene.

Ismételen kimenési tilalomban, curfewben, héberül: ócerben volt mostanában részünk. Tehát itthon csücsültünk. Akadt jisuvbéli héber, aki egyébként csak enni-aludni-veszedni jár haza, de most féltetet kellett együtt töltsön a feleségével. A jól értesültek attól tartanak, hogy az ócer erősen fel fogja lendíteni a... a válások számát.

A magyar anyanyelvű bevándorlók arról nevezetesen, hogy keserves lassan, vagy sehogysen tanulnak meg héberül. A kiejtésük pedig kétségbeesítően rossz. Ha kinyitják a szájukat, rögtön tudja az ember, hogy honnan származtak el ide. A héber írással pedig éppenséggel hadilábon állanak. A legújabb kétségbeesítő példáját ennek egy bál meg-hívó szolgáltatta. A jeruzsálemi Oláh Hungaria bált rendezett az illegális bevándorlók, héberül a máápiim javára. De a meghívó — magyar-zsidók követték el! — kihagyta az ájin betűt a máápiim szóból és máápiim-t, azaz: elvetéltet fabrikált belőle. A bált tehát letovát háápiim, azaz az elvetélt gyermekek javára rendezték! (B.—Y.)

KÖZGAZDASÁG

Április 20-ig minden vállalat, kereskedő és iparos köteles adóvallomást beadni

Megkezdik a rendkívüli nyereségek pótdójának megállapítását

Cluj, április 2. A Hivatalos Lap április 1-i száma közli az új költségvetési törvényt, valamint a költségvetési törvény mellékletét képező új adótörvényeket és adótörvényt módosításokat. Ezzel egyidejűleg jelent meg az a törvény is, amely a rendkívüli nyereségeket 10—20 százalékos speciális pótdóval sújtja a hadfelszerelési alap javára. Az erre vonatkozó törvény a következő főbb rendelkezéseket tartalmazza:

A pótdó alapját az a bruttónyereség többlet képezi, amely az 1936—1938. évek bruttónyereségeivel szemben. Tehát az adónak nem a tisztanyereség emelkedési többlete az alapja, hanem a bruttó nyereség emelkedési többlete, még akkor is, ha az illető vállalat az 1939. évben veszteséggel dolgozott, de az 1939. évi bruttó nyeresége az előző éveket meghaladta.

A pótdó kulcsa a következő:

100.000 lej bruttónyereségtöbbletig	10%
100.001—300.000 lej	12%
300.001—500.000 lej	14%
500.001—1 millió lej	15%
1.000.001—5 millió lej	17%

5 millió lejen felüli bruttó nyereségtöbbletnél 20 százalékos.

Az adóalap megállapítására minden vállalat, kereskedő és iparos 1940. április 20-ig adóvallomást köteles beadni. Az adóvallomást fehérpapírra kell írni és fel kell tüntetni rajta az 1936., 1937., 1938. és 1939. évek bruttó forgalmát, az ezen éveken elért bruttónyereségeket stb. A vállalkozóhoz mellékelni kell az ugyanezen évekről szóló: nyersmérleget, mérleg-számlákat, és veszteségnyereségszámlákat is, aláírva a cégtulajdonos, vagy bejegyzett igazgatók által.

E pótdó fizetése alól mentesek azok a kisiparosok és kiskereskedők, akik a patenta fixa I—IX. osztálya, vagyis maximum százezer lej jövedelem után fizetnek adót. Ezeknek nem kell beadni adóvallomást sem.

A fisco az adóvallomástöbbleteket a következőképpen állapítja meg, mind a négy évre (1936—1939. évekre):
Kereskedőknél: Minden évben kiszámít-

ják az áruvételárát és az áru eladási árát és a különbözetet a bruttó jövedelem. Az 1936—1938. évekre így megállapított bruttó jövedelem közeparányosát összehasonlítják az 1939. évi bruttó jövedelem összegével és a különbözet az adóalap, amelyből aztán a fenti kulcsok alapján kiszámítják a rendkívüli adót.

Iparvállalatoknál: Minden évben kiszámítják a termelvények eladásából elért bruttó forgalmi összeget, amelyből levonásba kerülnek az összes gyártási költségek (a kereskedelmi költségek nem). A különbözet a bruttó árnyereség. Az 1936—1938. évekre így kiszámított bruttó árnyereségek közeparányosát összehasonlítják az 1939. évi bruttó árnyereséggel és ez az adóalap.

Bankoknál: a kamatokból, jutalékokból és más bankügyletekből 1936—1938. években elért bruttó jövedelem összegét összehasonlítják az 1939. évi hasonló jövedelmekkel és a különbözet a rendkívüli adó alapja.

Az adó kivetési és fellebbezési eljárása azonos az egyenesadókéval. Ez az adó is negyedévenként előre fizetendő.

Csak az állampapírok mentesek a két százalékos forgalmi illeték alól. Az április 1-én életbeléptetett két százalékos új forgalmi illetékekkel kapcsolatban a pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amely szerint eme illeték fizetése alól csakis az állampapírokkal kötött ügyletek mentesek, akár a tőzsdén, akár a bankok, vagy magánosok kötnék ilyen ügyleteket. A részvények és más fixkamatot adó papírok eladása esetén a két százalékos illeték megfizetendő. Az árutőzsdei ügyleteknél csak a törvény 21. cikkében felsorolt gabonaneműk mentesek a két százalékos illeték alól, a többiek adókötelesek.

Emelkedtek a számlabélyegilletékek. A Hivatalos Lap április 1-iki száma közli az illetéktörvény módosítását, amelyben — többek között — a számlák fisco-bélyegilletékét az eddigi 4 ezrelékről 5 ezrelékre emelték fel. A módosítás ismertetésére visszatérünk.

Zürichi árfolyamok (április 2.): Márka 178.70, holland forint 236.75, dollár 446.—, font 15.86, francia frank 8.99, olasz lira 22.525, pengő 79.50, dinár 10.—, lej 3.30, belgas 76.20.

Soha jobbat nem evett. Kérje mindentit!

A román-olasz gazdasági egyezmény alkalmazása

Bucuresti, április 2. (Rador). A román-olasz gazdasági együttműködéssel kapcsolatosan, a két ország között fennálló gazdasági egyezmény értelmében, elhatározták, hogy új növényeket, különösen textilnövényeket hoznak be és honosítanak meg Romániában. Ugyanakkor olasz-román tőkével új iparvállalatokat teremtenek ezen növények értékesítése céljából.

A CFR hivatalos valutaárfolyamai április hónapra

Bucuresti, április 2. A CFR vezérigazgatósága rendeletet adott ki, amelyben a vasúti pénztárak számára április hónapra a következő hivatalos valutaárfolyamokat állapította meg:

Arany svájci frank	74.97 lej
angol font (papír)	916.78 „
palesztinai font	917.86 „
egyiptomi font	940.14 „
dollár	227.79 „
svájci frank	51.19 „
francia frank	3.47 „
holland forint	120.96 „
belgas	38.80 „
török lira	133.30 „
olasz lira	7.53 „
márka	52.50 „
pengő	28.35 „
svédkorona	36.22 „
pezeta	20.29 „
escudo	5.65 „
cseh- és szlovákkorona	5.01 „
lewa	1.76 „
dinár	3.20 „
drahma	1.70 „
zioty	19.95 „

A fenti árfolyamok április 1-től visszavonásig érvényesek.

A ROMÁN NEMZETI BANK HIVATALOS DEVIZÁRFOLYAMAI:

107% felárral:

Dollár	211.66—216.95
font	851.80—873.13
palesztinai font	852.84—874.16
egyiptomi font	873.54—895.38
holland forint	112.47—115.27
svájci frank	47.52—48.76
belgas	35.95—36.88

38% felárral:

font	567.87—582.08
holland forint	74.98—76.85
svájci frank	31.67—32.50
belgas	23.98—24.60
francia frank	3.24—3.31
márka	49—50
olasz lira	7.17—8.25—9.50
pengő	26.50—27
csehkorona	4.68—4.77
szlovákkorona	4.68—4.77
török lira	92.—
dinár	2.898—3.05

A SZABADFORGALMI DEVIZÁRHIVATAL ÁRFOLYAMAI:

Angol font, 70%-os kvóta	853
palesztinai font, 70%-os kvóta	890
egyiptomi font, 70%-os kvóta	900—920
dollár, 70%-os kvóta	211
francia frank, 70%-os kvóta	3.45
svájci frank, 70%-os kvóta	53.50
belgas, 70%-os kvóta	40.50
svéd korona, 70%-os kvóta	54.80
holland forint, 70%-os kvóta	126.65
norvég korona, 70%-os kvóta	53
török lira	190
angol font, 40%-os kvóta	1022
angol font, 20%-os kvóta	1078

UJ KELET *Legújabb hírek*

Dr. Nahum Goldmann Uruguay köztársasági elnökénél

Az angol Népszövetségi Liga is állást foglal a palesztinai agrarpolitika ellen

Monte Video, április 2. Dr. Nahum Goldmann, a zsidó világkongresszus végrehajtó bizottságának elnöke és a Jewish Agency népszövetségi képviselője, mint ismeretes, néhány hét óta Amerikában tartózkodik, ahol élénk tevékenységet fejt ki ugy palesztinai kérdésekben, mint az egyes gáluti országokban élő zsidók jogi helyzetével kapcsolatosan. Dr. Nahum Goldmann newyorki tevékenysége után Uruguayba utazott. Monte Videóban Baldomir, Uruguay köztársaságának elnöke, hosszú kihallgatáson fogadta dr. Nahum Goldmann, aki megbeszélést folytatott Veuari uruguay-i külügyminiszterrel és Millington-Drake montevideói angol konzullal is. Az angol konzul felajánlotta, hogy jelentősebb összeggel járul hozzá a gyűjtési kampányhoz, amelyet az uruguayi zsidó közösség indított be és amely százezer pezó felhozatalát célozza Palesztina és az európai zsidók megsegítésének céljaira.

Az uruguayi zsidóság meleg szeretettel

fogadta dr. Nahum Goldmann, aki vállalta a sajtó képviselői előtt a lengyelországi zsidóság helyzetét és rámutatott arra, hogy körülbelül egyn millió lengyelországi zsidó azonnali támogatást igényel.

London, április 2. Az angol Pro Népszövetségi Unió legutóbbi vezetőségi ülésén a következő határozatot hozta:

„Az angol Pro Népszövetségi Unió vezetősége határozottan felemeli szavát a mód ellen, ahogyan az angol hatóságok az 1939. évi palesztinai Fehér Könyvet alkalmazzák anélkül, hogy a népszövetségi tanácsnak a mezőgazdasági kérdésben enunciat magatartását figyelembe vennék.

A Népszövetség állandó mandátumbizottsága ezzel a Fehér Könyvvel kapcsolatosan egyhanguan arra az álláspontra helyezkedett, hogy az ezen okriatban kifejtett politika elintézésben áll a mandátumbizottsági és a népszövetségi tanács álláspontjával. Az angol Pro Népszövetségi Unió azon a véleményen van, hogy az angol kormány kötelessége ezzel kapcsolatban szándékait álláspontként, nem pedig befejezett tényként közölni a Népszövetséggel.

A japánok nagyarányu offenzívára készülnek Sanszi kínai tartomány ellen

„Kína hatalmasabb, mint valaha” – mondotta Csang Kaj Sek

Csunking, április 2. (Rador.) A japánok nagyarányu offenzívára készültek Sanszi tartomány déli részében. A kínai csapatok több támadást vezettek a japán csapatösszevonások megakadályozása érdekében.

Csunking, április 2. (Rador.) Csang-Kai-Sek marsall a kínai helyzetéről kijelentette, hogy Kína ma hatalmasabb, mint valaha és reméli, hogy a finnországi háboru befejezése után Oroszországnak most alkalma lesz a többi nagyhatalmal egyútt visszaállítani a békét Kelet-Ázsiában.

lentette, hogy Kína ma hatalmasabb, mint valaha és reméli, hogy a finnországi háboru befejezése után Oroszországnak most alkalma lesz a többi nagyhatalmal egyútt visszaállítani a békét Kelet-Ázsiában.

Megdrágult az utlevél

Ezerhétszáz lejbe kerül az egyéves utlevél

BUCURESTI, április 2. Az utlevélbélyegek árát április 1-től felemelték. Egy éves utlevélbe az eddigi 1000 lej helyett 1200 lejes, a fél éves utlevélbe 750 lejes bélyeg helyett 900 lejes és a negyed éves utlevélbe az eddigi 500 lejes bélyeg helyett 600 lejes bélyeg ragasztandó. Ezekhez az okmánybélyegekhez hozzájárul még az 500 lejes idegenforgalmi bélyegilleték.

CZVETKOVICS: „Kitartunk a szigorú semlegesség mellett”

A jugoszláv miniszterelnök nyilatkozata a politikai helyzetről

Belgrád, április 2. (Rador.) Cvetkovics miniszterelnök a radikális szövetség, a jugoszláv kormánypart gyűlésén többek között kijelentette:

— Allamunk magatartása ebben a súlyos pillanatban a szigorú semlegesség. Nagy propagandát fejtenek ki különböző államokban. Nekünk azonban az az érdekünk, hogy sem-

legességünk megmaradjon. Jugoszlávia mégis jó kapcsolatokat igyekszik fenntartani szomszédjaival és barátaival. A szerb-horvát meg egyezésre támaszkodó politika pozitív eredményeket hozott: ennek a politikának a belső megerősödést és az egész nemzet összefogását sikerült megvalósítani.

A tengerzár kiterjesztésének módozatait tanulmányozzák Londonban és Párizsban

A várható intézkedéseket titokban tartják

London, április 2. (Rador.) Azokkal a különböző eredetű híresztelésekkel szemben, amelyek szerint a szövetségesek a Németország elleni tengeri zárlatot ki fogják szélesíteni, a Reuter rámutat arra a valószínűsége, hogy a tengeri zárlat fokozása tényleg külsőben áll, azonban az erre vonatkozó intézkedéseket egyelőre a legmélyebb titok fedi.

London, április 2. (Rador.) Az angol lapok értesülései szerint a brit és francia kormányok a tengerzár megszigorításának módozatait tanulmányozzák. A lapok azt hiszik, hogy mielőtt cselekvéshez nyulnának, Anglia és Franciaország még egy utolsó felszólítást intéz azon semleges államokhoz, melyek alávetik maguknak a német igényeknek és így kénytelenek lesznek a felelősséget vállalni.

Párizs, április 2. (Rador.) A francia lapok sejtetnek engedik, hogy az egyre szorosabb francia-angol együttműködés első következménye a tengerzár megszigorítása lesz. A Le Populaireben Léon Blum rámutat arra, hogy a szövetségesek nem akarnak a semlegesek ellen irányuló politikát folytatni, de a szövetséges kormányok nem fognak tovább tűrni bizonyos bűnrészességet és a semlegességgel való visszaélést, melyek hivatva vannak a blokádnak hatástan enyhíteni.

A Le Journal zürichi jelentése szerint Németország már nem jelent fenyegetést a semlegesek számára, ami „Németország tényleges helyzetével” magyarázható. Ha a németek támadásra határoznak el magukat, csak két-három hónapig fejthetnek ki ilyen erőfeszítést. E pontot illetően, minden értesülés egybehangzó. A szövetségesek hivatva vannak tehát megakadályozni a Németországnak szánt szállítványokat, még pedig a gyapot, benzint és vasérc szállítását, ami érezhetően meg fogja rövidíteni a háboru tartamát.

Stockholm, április 2. (Rador.) A Német Távirati Iroda jelenti: Docteur francia tengeragnak a Matinban legutóbb megjelent nyilatkozata nagy meglepetést keltett a svéd főváros politikai köreibben.

Ezek a körök hangsúlyozzák, hogy Docteur

tengernagynak a német-svéd fa- és ércszállítás megakadályozására irányuló javaslata a skandináv semlegesség veszedelmes fenyegetésének számít. Svéd politikai körök hozzátesszik még, hogy bár e terv megvalósítására igen kevés a kilátás, a franciák mégsem szándékoznak tiszteletben tartani az északi államok semlegességét.

Sajtókonferencia Ankarában

Ankara, április 2. (Rador.) A török lapok főszerkesztői a kormány meghívására Ankarába érkeztek, ahol a miniszterelnök és a külügyminiszter fogadta őket. A miniszterelnök vázolta az újságírók előtt Törökország politikájának irányvonalait. Ez a politika abból áll, hogy Törökország nem visel háborut és hűségesen kitart vállalt kötelezettségei mellett. A kormány elnök ezután a balkáni helyzetről tartott beszámolót.

— Finnország a Népszövetséghez intézett jegyzékében azt hangoztatja, hogy a háboru után még nagyobb szüksége van segítségre. Genfből jelentik: A finn kormány a Népszövetséghez intézett jegyzékében közli, hogy a segélynyújtás még sürgetőbb lett Finnország számára a háboru befejezése után. 550.000 elköltötött ember közül 55 százaléka gyermek és 30 százalék asszony. Repülőbombázások következtében 4500 lakás ment tönkre és 50.000 ember vált hajléktalanná. A háboruban elesett finnek száma 15.000, a sebesülteké 40.000. — mondja a finn jegyzék.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 14. Telefon: 18-60

Holnap a ROYAL mozgóban nagyszabásu premier!

Gaál Franci Az utolsó Katalin

Partnere: FRANCHOT TONE. Csupa báj, szellem, ötlet és hangulat e film.

Ma utoljára: TAVASZI SZERENAD. Főszerepekben: Jeanette MacDonald és Nelson Eddy.

Heves tüzérségi harcok és élénk légitvevényesség a nyugati fronton

Két francia és egy német repülőgép veszett el a tegnapi harcokban

Párizs, április 2. (Rador.) Francia közlemény április 1-én este: A Sarre közvetlen közelében rendkívül heves tüzérségi tevékenység. Ugyancsak erős tevékenység mindkét fél légi haderői részéről. Több légitámadás volt, melyeknek eredménye nem ismeretes. Mindegyik francia gép visszavont kiindulási pontjára.

Március 31-én egy vadászrajunk számbeileg nagy túlsúlyban levő ellenséges erőkkkel találkozott. Két együléses gépüket lekölték. Egyik pilóta ejtőernyővel megmenekült.

Hivatalos francia jelentés április 2-án reggel: Általában nyugodt éjszaka, kölcsönös tevékenység a Rajnai állásokban és Felső-Elzászban.

Berlin, április 2. (Rador.) A német hadvezetőség jelenti: Nyugaton semmilyen különleges esemény. Tegnap hatályosan folyt a felderítő légitvevényesség az Északi tenger és Kelet-Franciaország felett. Többször is légitámadásra került sor elszigetelt német felderítő gépek és ellenséges vadászrepülőgépek között. Egy Dorniergyártmányu felderítő gép lelétt egy Curtiss francia vadászrepülőgéppel, egy másik német felderítő gép pedig egy Morane-típusu francia géppel. Egy angol felderítő repülőgép, egy Messerschmidt 109 gépekből álló raj lelétt. Egy német felderítő gép nem tért vissza ellenséges területről.

Berlin, április 2. (Rador.) DNR: Külföldön néha kétség merül fel a lelétt ellenséges repülőgépek számáról közölt német hadijelentésekkel szemben. A nyugati fronton használt egyik repülőgépi parancsnok kijelentette, hogy egy repülőgép Németország feletti lelétségének megerősítése végett két repülő és egy vagy több földön tartózkodó tanu szükséges. Az el-

lenséges terület felett lelétt gépek harcoképtelenné tételének igazolásához három repülő tanu szükséges, akik közül kettőnek látnia kellett, amikor a gép földet ért.

Brüsszel, április 2. (Rador.) A Nation Belge című lap szerint hét ón délután tíz kilométernyire a francia határtól angol repülő szállott le belga területen és miután tájékoztatta magát, az eltvedt pilóta, azonnal felszállt.

Brüsszel, április 2. (Rador.) Kedden reggel ismét idegen repülőgépek tűntek fel Belgium fölött. Nyolc repülőgép közül hét németet és egy angol repülőgépet figyeltek meg. A belga kormány megbizta követeit, hogy ugy Londonban, mint Berlinben energikusan tiltakozzanak a belga területek fölötti repülések ellen.

Brüsszel, április 2. (Rador.) A Stefani jelenti: A hétfőről keddre virradó éjszaka egy belga terület fölött elszálló angol repülőgép kényszerleszállást végzett, majd ismét sikerült levegőbe emelkednie. Egy francia bombavető repülőgép, amely Luxemburg hercegség területén kényszerleszállást végzett, kigyulladt és porrá égett. A repülőgép legénységének egyik sebesült tagját kórházba szállították, míg másik négyet gyűjtőtáborba internálták.

London, április 2. (Rador.) A tengerügyi hivatal jelenti, hogy az 5439 tonnas Bernhill nevű angol hajót, amely bombázás következtében kigyulladt elvesztettek tekintenek.

— Fegyveres Európa, Irta Cs. Szabó, kve 139 lej. Így láttuk mi, 1939. Márai, Horváth stb., fve 145 lej, kve 191 lej, Perlaky: Ellettémák 165 lej. Ma életművészete 185, Csillagok Lidérek 66 Lei Lepagenál Kvár. Postán utánvétellel. Kérjen új jegyzéket.

Taxa po pláta m No 30523
10. Telefon Slavonta 1
Árve 600,
földre: 11
félve 12,
Hírdetések
„UJ KELET”
bánati zsl
ja. Cikket
Törzs meg

Hosszú
A szövetségi határozatai jelentőségük fogják megtonai termék befolyásoltá viteli mód tengeren és

Annyi és Anglia és sági háboru tatását kiv középpontjára francia kat állapította szabádon Oroszország tengerrel, blokádnak csak amelyek a elegendők a solják a H és a hadig anyaggal nyert, hog semleges á rse óta eg kétszeresre, rosla is em a feltevés, talmak sa csupán tra országba ir

Chamber semleges o tásai ezzel ben. A nyu határozza a felfokozott politikai kötöttek és felvásárlóv hányadát é amely mell országba emlézetszerű amely a Re csolatos er tési tempó napokban n gyakorolt méltó, hog akciójával jeként tti Németország nem fogja mak korlá kedelmi sz

nökség je államtikai vezetője, e küldöttség érkeztek